

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Kélyben kézben tartva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a délutáni és éjszakai napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kizárólag visszajáró és megfizetésre nem vállalkozik.
 Hirdetések és hirdetések a kiadóhivatalban intézendők.
 Helyes cím: Arca 3. sz.

NAGYVÁRAD, decz. 24.

Pax Christi.

Csillagtan, hideg éjszakákon, zuzmárás téli hajnalokon száll a földre szent karácsony angyala. Nem láttátok-e csillogó fehér köntösét az advent ködében s a róráték templomból kiáradó gyertyafényében? Nem hallottátok-e szárnya suhogását a hajnali misék zsongó harangszavában, sejtelmes, vágyakozó énekében? És nem látjátok-e mostan, amint itt jár közöttetek és meggyújtja a karácsonyfák lángját? Harsonájának szava nem hat-e szívetekbe?

Ne féljete az angyal szavától. Nagy örömet hirdel nektek. Az Ige megtestesülését. Jézus Krisztus születését. Szent karácsony ünnepét. Ne féljete az angyal szózatától jóakaratu emberek! Ime dús ajándékot hoz nektek. A ma született Istenember szíveket átölelő békeségét.

Békeség, békeség . . .

Ugyan, mi is hát az a béke, mely áldást hord ölében?

Tétlen megadás-e vajjon, avagy kényelmes megalkuvás? Gondtalan közöny? Lelkiismeretlen pajtáskodás? Gyávaság talán, vagy mellétekintetek érvényesülése? Nem ez a megváltás békéje. Nem ilyen a kis Jézus ajándéka. Ez csak jóra való restség. Dologtalanság és dologkerülés.

Egyöntetű, egyformán jóakaratu, cél, eszközök, valamint teherviselés tekintetében egyazonképpen harmonikus, emellett fáradhatatlan munkálása az *Ur igaz ügyének*: ez a Krisztus békesége!

Nem biboripárnák között pihen, rozoga jászol nyirkos szalmáján didereg a betlehemi Kisded. Onnan leheli a világba a fásult szíveket új életre melegítő békeséget.

Tünnünk kell, szenvednünk kell, *küzdenünk kell* azért nekünk is, ha ezt a békeséget szívünkben meg akarjuk tartani és, ha meg akarjuk szerezni azok számára is, akik most még oktalanul tusakodnak ellene.

Békeséget óhajtunk a *politikában*. Vajjon azt jelenti-e ez, hogy meghátráljunk elleneink elől, feladjuk jogainkat, letegyünk fegyverünket és kardjukba dőlünk? Hát van-e békéjük az istenteleneknek? Küzdeni kell ellenük szívünk utolsó dobbanásáig. Le kell őket győzni és meg kell őket győzni, hogy Krisztus uralkodik a világon, aki ellen hiába viselnek háborút.

Békes együttműködést akarunk a *társadalomban*. Hát ugyan azt akarjuk-e ezzel, hogy a keresztény világnézet a félkegyelműek sorsára jusson és gunyosan mellőztessék? Azt akarjuk-e, hogy a keresztény jelleg társas érintkezésünkből mindenütt száműzessék és a *hitvallásos keresztény elem uton-utfélen háttérbe szoruljon*?

Békeséget akarunk a *családi tiszthely* mellett. De vajjon azt akarjuk-e ezzel, hogy a szülők és gyermekek szívéből a keresztény katolikus hit — a melyet anyai avatatlan szájillet rágalmal — egyszer s mindenkorra, mint aféle fölösleges dolog, kiirtassék?

Békeséget akarunk, de nem az el-

árulások, nem a jogfeladások békéjét. Szigorú keresztény szellem és felfogás uralmát akarjuk. ennek feltétlen tiszteletét minden vonalon és minden néprétegtől, Csak a tiszta keresztény szellem hegemoniája biztosíthatja a szakadatlan, céltudatos munkásságot, a tevékeny, áldásthöz békeséget.

A keresztény szellem uralma alatt nem leszen civódás, akkor nem lesz nemtelen boszu, *akkor nem ver éket a magyar nemzet testébe idegen elemek ijesztő túltengése és elbizakodott tulkapása.*

Nem szentimentális megadás, Krisztus küzdelmes békesége kell nekünk. Ezért harcolunk. A politikában is, a társadalomban is, a tüzhely mellett is. Nincsen béke ott, ahol háboru nem volt. A mi harczunk nem vesztet el, a mi lobogón nem bukhatik el. Küzdünk és előbb-utóbb győzni fogunk, mert elérkezik a mi szenvedéseink, a mi igaz ügyünk váltása, szabadtó Messiása, az Ur Krisztus Dávid városában.

Már közelit is. Nem halljátok-e?

A rosszakarat, a gyűlölség csillagtan, hideg éjszakáin, a gyávaság és korlátoltság ködében, a szenvedések zuzmarájában, a könyvek hullongó hópelyheiben, a sóhajtások zsongásában, ott suhog szárnya a krisztusi békeség angyalának.

Közéletünknek adventje van még. Az advent Urjövét ideje. Krisztus napja már nincsen messze politikai és társadalmi életünkötől. Egyszer csak fölkel újra és beragyogja közéletünk szomorú sötétségét.

A „TISZÁNTUL” TÁRCZAJA.

Visszatérés.

Írta: Dr. Krüger Aladár.

»Atkos unalom! Se színház, se semmi! Mulatni sem lehet sehova menni. Járok, ülök s ismét az utcát járom; Unalmasabb ünnep nincs, mint karácson! A gazdag bankár így elmélkedett. Szivarra gyújtott, sóhajtott egyet, Hogy mennyi dolga volt s most milyen fáradt — S nekifogott az újságolvasásnak.

Künn meg a zajos utcán odalenn Fehér hó hullott sűrűn, csöndesen.

Nem így volt egykor! Ifjabb volt s szegény, De boldog tűz égett kis tűzhelyén. Mosolygó nő, kacagó gyermekek, Oly pajkosok és olyan éhesek! Egy perc — s a játék mind darabra szedve, Ezüst dió, cukorka szanaszerte,

Robinson ott veri már Péntekét . . . S ő boldogan ölelte át nejét . . .

A zaj lassanként elül odalenn, Csak a fehér hó hullong csöndesen.

Aztán — nos aztán jött a nagy szerencse. A jó sors vigan a vállára vette, Volt pénze bőven — szűk lett a család S kereste, ami jót egy város ad. Megjött éjfélnél, majd meg kora reggel, Az asszony várta vérgigéig szemekkel, Várta epedve, szeme könnyben ázva — Míg egyszer megjött és senki se várta.

Csend, éji néma csend már odalenn, Hópelyhek kergetőznek csöndesen.

»Ha elment, elment! Most jön a vig élet! Jöttek mulatók, pezsgős, hangos éjek. Színház, orfeum, hol vigság terem — Jó kedvet nem talált semerre sem. Mosoly nem fakadt fakó ajakán,

Szemén a könny sohsem pihent talán. »Csak egyszer tudék sírni vagy nevetni . . . S könnyet, mosolyt hiába ment Hitvány pénzért keresni.

A néma éjben pedig odalenn Elállt a hó is lassan, csöndesen.

De künn a lépcsőn most egyszerre — hallga! Mi zaj? Valaki jön csoszogva rajta. Az ajtó nyílik és azon belép Két fázó gyermek. Köszönnek elébb, S dermedt, vörös kezükben rossz kalappal, Remegő ajkukon fölszendül a dal, Mely áthat ma nyugatot, keletet: »Örvendjete! Krisztus megszületett!«

A földre hullott pihék odalenn Bizonynyal mosolyogtak csöndesen.

De nem a bankár. »Takarodjatek! En naplopóknak fillért sem adok! Vigyéte jámbor nótátok a paphoz!

Nagy karácsonyi vásár
 megkezdődött **FÁBRY TESTVÉREK**
 áruházában Nagyvárad Fő-utca
 Keresztény üzlet.

mely alkalommal az összes raktáron levő áruk meglepő olcsón kerülnek eladásra.

Hölgyeknek, férfiaknak és gyermekeknek ajándéknak legalkalmasabb, **hasznos és célszerű** árucikkekben meglepő szép újdonságok, rendkívüli nagy választékban.

Telefon az egész megyében 76. sz.

Közéletünknek adventje van még. Szívünknek karácsonya van már.

Karácsony! Ifju és öreg gyermekek lelkének kedves ünnepe, újra itt vagy, ismét eljöttél. Gyuljatok ki gyertyalángok a karácsony illatos, tülevelű fáján. Ifju és elaggott gyermekek, üljétek körül a terített családi asztalokat. Nyissátok ki szívetek kapuját és fogadjátok be a jászolban didergő Jézuskát. Glóriás fejének bünbáló szívetek legyen a párnája. Hadd suhanjon lelketekbe a kisdéd Jézus áldást hozó ajándéka, a magasztos ünnep szent békesége.

Pax Christi!

Krisztus békesége győzzön és uralkodjék a szíveken és az egész világon az idők végezetéig.

Dr. Helvey Lajos.

Az agráriusok programja.

Az agráriusok lapja tegnap számában az agráriusok teljes programját közli. Alkalmat szolgáltat erre a lapnak tiz éves jubileuma, — de úgy látjuk más is van itt a háttérben. A Tisza-kormányt merkantil irányzatának ismeri a közönség, a pártban pedig helyet foglalnak az összes agráriusok szám szerint mintegy huszan. Ezeknek a támogatására nagy szüksége van Tiszának. Nem ok nélkül jelent meg tehát a program, hanem nyomatékos figyelemztetés, melyből érthet a miniszterelnök.

A program különben a régi: A földművelő nép érdekeinek felkarolása, szövetkezetek, telepítési politika, parcellázás apró bérletek útján, a középbirtokos osztály konzerválása, állami birtokokból középbérletek alakítása; — nemzeti kérdésekben a közjogi kiegyezéshez ragaszkodnak az agráriusok — benső nemzeti fejlődés teljes szabadsága mellett, a nemzeti- ségeket pedig erőteljes magyar kultúrával és jó közigazgatással akarják megnyerni a magyar állameszmének; — a méltányos gazdasági kiegyezés megkötésének barátai az agráriusok, de a kiegyezés tartama alatt gondosan elő kell készülni a gazdasági különválásra; egyes fogyasztási adónemek leszállítása, helyes köz-

lekedési politika, tőzsdereform, leleplezett uzsora üldözése, szövetkezeti hitel kibővítése, progresszív adó, adómentes létminimum, a kivándorlás enyhítése, lelki szabadság, felekezeti autonomia, történeti alapokra épített nemzeti haladás stb. mind helyet foglalnak az agráriusok pompás programjában, amelyből — dicséretére legyen mondva — hiányzik teljesen a liberalizmus.

Vajjon mit szól hozzá Tisza?

Asszonyok az obstrukcióról.

Fővárosi tudósítónk kérdéseket intézett az obstruáló és az obstrukció ellen küzdő képviselők feleségeihez. Kifejtette, hogy nem akarja őket belekeverni a politikába, hanem csak az obstrukció derűsebb hátterét óhajtaná megrajzoltatni a nyilatkozatokkal. A kérdések ezek voltak:

1. Helyesli-e az obstrukciót?
2. Volt-e és milyen kihatása az obstrukciónak a családi életre.
3. Örvend-e, hogy ma-holnap az obstrukciónak vége szakad s minden a régi kerékvágásba jut.

Itt közöljük bokrétába kötve az ötletes és szellemes válaszokat. A publikum bizonyára erdeklődéssel fogja olvasni s mi csak egy tanúságot vonunk le belőlük, mely ugyszólván valamennyi levélben megnyilatkozik, az a boldog asszonyi sóhajlás:

— Hála Istennek, csak hogy már vége lesz!

Felhívására szívesen válaszolok, de én politikához nem értek. Ha arra kér fel, hogy varrjam meg a ruháját, kössem meg a harisnyáját, főzzem meg az ebédjét, fonjak, szőjlek, vagy arcképét lemodelizáljam, vagy ha beteg ápoljam! — azt készséggel megteszem, de az obstruálásról véleményt mondani nem tudok.

Hegedüs Sándorné.

Az az asszony vagyok, aki mindent helyesel, amit az ura tesz. Nem azért, amiért teszi, hanem azért: mert ő is teszi.

Helyeselnem kell tehát az obstrukciót is. Mert ha én nem is helyeselném, ő mégis obstruált volna.

Én mindig az urammal éreztem az egész küzdelem alatt; előbb teljes lelkesedéssel, ké-

sőbb elkedvetlenül, amikor láttam, hogy elkeseríti a sikertelenség.

Bizony sok nyugtalan napom volt az obstrukció ideje alatt. Idegrontó órákat éltem át, voltak nagyon kellemetlen perceim és sokszor könnyező szemekkel ültem le ebédhez, vacsorához — egyedül. De aztán megvigasztaltam magam, mert hiszen, ha az uram szívesen fáradozott a nemzeti jogok küzdelemében, akkor ezeket az áldozatokat én sem sajnáltam a hazától.

Persze, hogy örvendének, ha minden a régi kerékvágásba jönne. De mi az a minden? Mert annak csak nem lehet örülni, ha annyi küzdelem után, a mi édes magyar nyelvünk ismét a régi német kerékvágásba zökkent.

De bocsánat! Leteszem a tollat, nehogy én is siker nélkül obstruáljak.

Barabás Béláné,

Három kérdést intézett Ön hozzám, de a kérdésekre adható válaszok annyira szorosan összefüggnek egymással, hogy én azokra együttesen válaszolok: Ha a férjem nem lett volna obstruktor, lelkes hive lettem volna az obstrukciónak, — így sem voltam ellene — de ha az obstrukcióért valaki szenvedett, úgy mi voltunk azok: az asszonyok és a család!

Az obstrukció egész életrendünket megváltoztatta. Volt eset, hogy férjemmel 2—3 napig nem is beszélhettem. Ilyen körülmények között nem hazafiatalanság, ha az obstrukció megszűnésének igazán örülök, mert helyre áll a béke és a nyugalom.

Szíves üdvözzel

Nessi Fálné.

Azt kérdezi tisztelt Szerkesztő Ur: helyeslem-e az obstrukciót?

Miért nem kérdezi azt is, hogy helyeslem-e ha az uram lumpol.

Azt is kérdezi, hogy milyen kihatással volt az obstrukció a családi életre?

Hát van egy obstruáló képviselőnek családi élete.

Hogy örvendek-e, ha ma-holnap vége szakad az obstrukciónak?

Buktassák ki az uramat a képviselőségből, annak fogok örvendeni.

Dr. Papp Zoltánné.

Nagyon szívesen válaszolok kérdéseire.

Igenis helyeslem az obstrukciót szívesen lélekkel. Volt ugyan igen rossz oldala a dolognak, a sok egyedül elköltött ebéd és sok-sok egyedül töltött esték (csak mi asszonyok tudjuk, mennyi fáradságba, mennyi dologba, mennyi megerőltetésbe került urainknak ez a a kormánypárti uraktól oly kicsinyléssel és gunnyal fogadott obstrukció), de mondom daczára a felsoroltaknak, mégis inkább azt választanám még egyszer, mint a — »leszerelést.«

En részemről, mióta a mi tigriseink beadták a derekukat, megfogadtam, hogy többet nem megyek a tisztelt Házba (tudom ugyan, hogy azért az a cifra palota nem dől össze) de nem tudnám a sok-sok szép csaták színhelyét viszontlátni.

tisztelettel

Horváth Gyuláné.

1. Hogyne helyeselnem volna az obstrukciót, hisz három kis fiam van, akikről azt remélem, hogy magyar hadseregben fognak szolgálni és magyar zászló alá fognak esküdni.

2. Családi életünkben nagyon is nevezetes változás állt be, amennyiben teljesebbé ment nálunk az ismert amerikai adoma: A gyerekek ugyanis azt kérdezték tőlem saját apjukra vonatkoztatva: Ki az a jókedvű képviselő bácsi, a ki minden vasárnap nálunk szokott ebédelni?

2. Ep azért én csak azt mondom: nagyságos,

De nékem nem kell! Én nem értek ahhoz.
A kisebbeknek szeme könnybe lábbad:
»Betegen, ágyban hagytuk honn anyánkat . . .
A nagynak szeme szikrát szór, ragyog:
»Akit az apánk gyáván ott hagyott!«

Hideg szél jár az utcán odalenn;
Kitér a hó is fázva, csöndesen.

»Apátok?« »Az. Ha rosszul ment a sorsa,
Megvizsgáltta a pálinka, kocsma.
Majd pénze lett: azt is kocsmába vitte
S mi verést kaptunk délre, estelinkre.
Sírtam, öcsém is sírt — szegény anyánk
Csak némán, kétségbe esve néze ránk,
Azóta sír csak, amióta férje
Ott hagyta a nyomorba', szenvedésbe!«

Felsír a hóvihár is odalenn.
Bent a fuicska zokog csöndesen.

»De mit érdekl ez az urakat!«
A nagyobbik egyszerre kifakad.

Am az nem hallja. Pár szó cseng fülébe:
Ott hagyta a nyomorba' szenvedésbe' . . .
Epp úgy mint ő . . . az asszony sírva várja,
Epp úgy, mint őt megtört, szomorú párja . . .
S a boldog kis Robinzon és a Péntek
Ma apjukról tán éppen így mesélnek . . .

A hóvihár is eltűnt odalenn.
Alszik a pihe némán, csöndesen.

A két fuicska indul. »Várjatok!«
Es kalapjukban aranypézn ragyog.
Ő meg kalapot, bundát vesz magára,
Kezébe akad fenyő régi ága,
Mosolygva teszi a belső zsebébe,
Czukorka, régi arckép jó melléje,
S amit csak a titkos szerelmes érez,
Elindult félve, pirtól, vágytól égve,
Az elfelejtett, szegény feleséghez . . .

Amerre járt. a pihe odalenn
Tudom, szepet álmodott csöndesen.

Özv. Fuszek Ágostonné

és Fiai

sütődéje. — Teleky-u. 20.

A közeledő ujévi ünnep alkalmából ajánljuk a n. é. közönség b. figyelmébe az 1806. óta fennálló s elismert jónévű **SÜTÖDÉNKET**. Kitűnően készített diós és mákos kiflik (patkók) darabja 1 kor.-tól 1 kor. 20 fillérig; ünnepi fonatos és kerek vajjas kalácsok 60 fillértől 1 koronáig darabonként. Ezenkívül bármily sütemények rendelésre kiválóan finoman és izletesen elkészíttetnek.

méltóságos és kegyelmes Politika, nem adná-e nekem egy kicsit az uramat?

Rákosi Viktorné.

1. Kezdetben érdeklődéssel és figyelemmel kísérem az obstruálást, de jelenleg már hallani sem szeretek arról és néha-néha elgondolom, talán nem is lenne rossz, ha a Ház üléstermét (persze a bennlevőkkel együtt) úgy viz alá lehetne bocsájtani, mint ahogy a czirkuszokat szokták. 2. Hogy fokozott-e az obstruálás a családban is zür-zavarokat? Eleget, mivel lévén abban többségben a nem obstruálók és így tulsok alkalmam volt kidisputálhatni magamat. 3. Oszintén mondván szeretném már annak a befejezését. De mivel kátyuba jutott, hajosan juthat ismét a rendes kerékvágásba.

Üdvözléssel

Gróf Benyovszky Sándorné.

Hozzám intézett soraira a következőkben van szerencsém válaszolni.

Az obstrukciót helyeseltem, mert az eddigi kormányoktól másként engedményeket nem kaphatott volna a nemzet.

Tizenhat év óta vagyok férjnél, de férjemnél annyi idegességet nem tapasztaltam, a bosszu éveken keresztül, mint mióta obstruálnak.

Annyira örvendek, mint a mennyire bosszankodnék, ha az egy évi küzdelem csalódással végződne.

Szerkesztő ur iránt illő tisztelettel

Pozsgay Miklósné.

Hogy nagy, hazafias eszmék körül való küzdelmek idején a családi élet háttérbe szorul, az csak természetes. De hogy ebben az 1903-ik esztendőben, mikor a jogainkért folyó harc mellett a dicső Rákóczi emléket megünnepeljük országsszerte, mégis labancz-tanyává vedlik az országháza (tisztelet és becsület a maroknyi kivételnek): annak tapsolhat Ausztria.

Egyébként vegye tisztelt szerkesztő ur úgy, mintha elénekelt volna egy szép kurucz nőt és vonja le belőle következtetéseit feleletül a föltett kérdésekre.

Egy magyar nő. (Göre Gáborné.)

Képviselő-jelölés.

Nagy-Szöllősről táviratozzák, hogy több választó *Jeles Jenő* ilonok-ujfalusi gör. kath. plébánost jelölte Ugron-párti programmal.

Otthon.

A karácsonyi hangulat csodálatosan meglágyítja az emberszíveket. Mindenki siet könnyet letörölni, dergőt melengetni, éhséget csillapítani. Mindenki siet örömet okozni — főleg a gyermekeknek.

A Jézus, — a ki ma született, — mondta: »Bocsássátok hozzám a kisdedeket — —« Azaz »tartsátok tiszteletben a gyermekszívet; bánat ne érje, bűn ne férjen hozzá; öröm legyen az ő része és boldogság.«

A karácsonyi adakozásban valóban ez az eszme látszik megtestesülni. A gyermekek közintézeteiben: árvaházban, bölcsődében, leleczházban, kórházban, internátusokban ép úgy miot paloták termeiben és kunyhók zugaiban többé-kevésbé csillogó karácsonyfa mosolyognak örömtől ragyogó gyermekarcok. He-

tek óta az ország, a világ minden részéből a gyermekek czéljára rendezett vásárokról, koncertekről, teaestekről s más előadásokról, tolongásokról érkezik hír. Annyi a jövés-ménés, a törekvés, a szó, a tett — —, hogy jól esik hinni: »boldog ma minden gyermek.«

Hisz a gyermekboldogsághoz látszólag oly kevés kell. Elég egy új ruha, egy mézes báb, ha derült mosolylyal gyöngéd kezek nyújtják neki, ha a karácsonyi öröm mámorában elpihent kisdéd álma fölött »a mindent elviselő, minden bíró, mindent remélő és mindent tűrő szeretet« virraszt, vagyis ha a gyermeknek van igazi otthona.

De ha a fényes karácsonyfáról kapott bábót otthon éhes és irigy nagyobb testvér tépi ki a gyermek kezéből; ha durva kapzsisággal fosztogatják a hozzátartozók karácsonyi ajándékait, akkor a karácsonyi öröm gyermekfájdalom forrása lett.

Ha az árvaház kis lakója a nyilvánosság előtt folyó díszes karácsonyfa-ünnep után szerető szó nélkül, a megszokott rövid vezényszavakra tér hideg kis ágyába: akkor a karácsonyi öröm igazán csak pillanatnyi volt. Azok a jó nénik, kik az ünnepélyt előkészítették s kiknek nevét szárnyára veszi a hír-, jobban tennék, hogy ha már nem vihetnek ki egy-egy kis árvát a szent estére, egy ünnepnapra a maguk otthonába, hát elmennék oda az ő közös otthonukba s egy gyöngéd szóval, érintéssel ringatnák őket karácsonyi álmukban. Hadd álmodjanak egy szerető édesanyjáról, egy boldog otthonról... s akkor a karácsonyi öröm nem pillanatnyi, hanem talán egész életre kihatóvá lesz.

Csak hogy azok a jóságos asszonyok sokszor a maguk édes gyermekét sem érnek rá karácsonyi álmába becézni. Sokszor a gazdagok, előkelők gyermekei százszorta szegényebbek az ilyen örömeikben, mint a kunyhók lakói. A Jézuska elhozza ugyan nekik drága, fényes ajándékait; de a szülőket elfoglalja a társaság, a közjótékonyosság s őket durva, szeretetlen cselekedetek fektetik ágyba, arcukat pedig karácsony estén nem éri anyai csók.

Bizony, rápazarolhatjuk a világ kincsét a gyermekvilágra: ha nincs neki igazi otthona, nem boldog a gyermek.

Az otthon, az ő csendes, békés, szeretettel lehelő hatalmával — melegágya a gyermekboldogságnak, melegágya az emberi boldogságnak is. Es ma, annyi hangos gyermeköröm közepett hány ezer gyermek, hány ezer ember otthonatlan! Nemcsak a hajléktalanok azok, kik nem bírnak otthonnal. Mert valaki biztos fedél alatt van hozzátartozóival, még nem biztos, hogy van otthona. Nem a lakás, az udvar, a füstölő kemény, a butorok, a felszerelés, a házban élő, jövő menő ismerős alakok teszik az otthonot.

Része van abban ezer apróságnak, mely magán viseli a benne élők lelkületének bélyegét; része valamely hangulatnak, mely ott lebeg az élettelen tárgyak s az élő személyek fölött, mely nem színben, alakban, illatban, mozgásban nyilvánul különösen, de mindezeket egyesíti magában; hangulat, melyből biza-

lom, szeretet, gondosság, hűség áldozatkézség sugárzik szanaszét, s szelid harmóniát teremt a részletek között. Ez az otthon, melynek lelke, királynője a háziasszony.

Es mely igaz, hogy az otthonba helyezte a gondviselés mindazt, mi a föld életét széppé, boldoggá teheti; a mily igaz, hogy az otthonban fakad az erény, ott kél az elhatározás, ott támad az eszme s így az egyes emberek és a nemzetek sorsa dől el ott: olyan igaz, hogy az otthon tisztaságát, szilárdságát mindenél jobban meg kell védelmeznünk.

A védelemre szükség van, mert rongálja már az otthon varázsát, lazítja már az otthon szilárdságát az »új idők« szelleme. Azok, a kik a házasságot elavult intézménynek kezdik tekinteni s az emberek együttélésének más módjáról örjöngenek, azok az otthon szentségét akarják krombolni, azok a gyermekeket biztos nyugalmas otthonuktól, gyermekálmaitól, örömeiktől akarják megfosztani. Mikor már agyis nagyon sok elégedetlen, erkölcstelen eleme van a társadalomnak. Elégedetlenek, a kik ha nem is leleczházban, vagy javító intézetben, de folyton rázkódó, folyton változó környezetben nővén fel, sohasem érezték az otthon melegét és tisztító hatását, tehát érzékük sírcs a családi élet, a fennálló rend, az uralkodó törvények iránt és csak veszélyeztetik a közérkölcset, meg közbiztonságot.

De ha nem is gondolunk ezekre a szörnyű veszedelmekre, naponta észlelhetjük a társadalom jobb köreiben is az otthonok bomlását. Előbb a rokka és fonószek költözött ki otthonaiból; lassan-lassan a családias erények tartják kivonulásukat, mert többé nem divatosak. A férfit elszólítja az otthonból a kenyérkereset, meg a közélet és a szórakozás (számára most már a társadalom alakít »otthonokat«). Ujabbán már a nő is kivonul az otthonból, ő rá is hárul kenyérkereset s aztán a szórakozáson kívül a közszereplés is szölongája. Végül még a gyermekek is kiköltöznek a fészekből mielőtt tollasodtak és repülni tanultak volna, mert nekik is vannak zsúrjaik, matinéik, kolonjaik (melyek az éj sötétjébe elhúzódnak). Így aztán üresen marad a családi fészek, az édes otthon.

Ha aztán egy-egy étkezésre sikerül is a családnak összejönnie, akkor is hiányzik közülök valami, a mit a benső együttérzés, meghittség hallhatatlan szálai szöhetnek a családtagok közé. Kiténik, hogy Vesta istennő nem örködik többé a háziüzhely fölött. A dusan meg rakott asztal mellől, jó étvágyu, kevésszavú családtagok szögyenkezve, irigykedve nézhetnek ki a hideg udvaron, egy fatörzsön ebédelő favágó-családra. Szeretetteljesen odasimulva, vidáman csevegve ül az asszony férje mellett s az atyával falatozó kis fiu csengő nevetése behallik a szobába. Olyan mosolygó, kedves kép; egy darab otthon ott a fatörzsön. Mig ideleln a gazdagok selyemkártyos ebédlőjében nincs semmi az otthon varázsából.

Csak hogy a szegények közt is nagyon kevés már az ilyen idilli élet. A kik az otthonnak fényt, bensőséget adnak, a gyermekek ma fönt és alant nem nagy örömmel üdvözölt vendégek. »Nehéz a megélhetés« mondjára sze-

TELEFON 525.

TELEFON 525.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, miszerint a legjutányosabb árak mellett elvállalunk

Első nagyváradi bádogos iparosok
Villany- és légszeszvilágítási

felszerelési vállalata

Fő-utca, Bazár-épület. (Sinház oldalon).

szellőztetési berendezéseket

a legnagyobb pontosság és jótálás mellett. Ugyisintén minden igényeknek megfelelő és különböző alaku **villany- és légszesz csillárokat, ivlámpákat, világító testeket** és ipari czélokra alkalmas **elektromotorokat, szellőztetőket és felszerelési cikkeket** raktáron tartunk és szállítunk. Meglévő légszesz- és petroleum-lámpákat villanyos világitásra jutányosan átalakítunk. Költségvetéseket és felvételeket kötelezettség nélkül díjmentesen eszözlünk.

elektromos világitás, erőátviteli és

gények. »Megoszlik a vagyon,« mondják a gazdagok és nemzetünk nem virul. Az állam és társadom sem nyújt támogatást és elismerést a sok gyermekes apának s anyának.

Nem úgy mint az ősi Rómában, hol a 3 gyermekes apa nem adózott s tisztségeket, főhivatalokat a sok gyermekes apa viselt. Ideálisabb is volt az antik otthon, hol Juvenal szerint a gyermekének tekintete felébresztette az apa lelkiismeretét, hol a családi élet a nőnek királyi méltóságot adott.

Es hiába beszélnek ma a nők egyenjogúsításának, munkaképesítésének sürgős voltáról; nemzetünknek javulását, boldogulását csak attól várhatjuk, ha a nőnek ezt a királyi trónját biztosítjuk s ha a férfi az enyhet adó otthonból naponta újult erővel, tisztult szívvvel indulhat munkájára.

Özv. dr. Személy Kálmánné.

A szeretet nevében.

— A gyermekkórház első éve. —

A humanizmus jelszava alatt sok intézmény keletkezett különösen az utóbbi időben, amelyek egy részéhez csak czégértül vették a humanizmus tág köpenyegét, s a tetszetős jelszavak mögött mellékcélok lappanganak.

Szerencsére azonban Nagyváradon úgy a multban, mint a jelenben is akadtak egyesek és testületek, akik bőkezű önzetlenséggel áldoztak az igazi emberszeretet céljaira. A városnak alig van utcája, ahol ne hirdetné egyik vagy másik jótékony intézmény a szeretet nagy munkáját. E tekintetben bátran kiállja városunk a versenyt az ország bármely vidéki városával.

Az újabb jótékony intézmények közül is kimagaslik a gyermekkórház, amelyet b. e. Szaroveszky Imre fejedelmi bőkezűségéből állított fel Nagyvárad városa.

Ezelőtt egy évvel fogadta falai között az első szegény beteg gyermeket s egy év alatt annyi fájdalmas könnyet szarított fel, annyi enyhülést adott a különböző kór által elesigázott zsenge gyermekeknek, hogy soha meg nem szűnő hálával lehetünk eltelve annak a férfinak áldott emléke iránt, aki egy tevékeny élet fáradozásának gyümölcsét szánta a magasztos célra: a szegény beteg gyermekek gyógyítására, évtizedekkel ezelőtt, mikor még nem kérkedtünk azzal, hogy a humanitás korszakát éljük s a jótékony nem a hiúság szolgálatában állott és a jótékony gyakorlatából mondhatni csak a sokszor ócsárolt »holt kéz« vette ki a részét.

Egy nemes lélek megnyilatkozása volt, mikor a szegény beteg gyermekekre gondolt s dus vagyonát hagyományozta e célra.

Egy évvel ezelőtt valóra vált a magasztos eszme, Nagyvárad városa felállította a gyermekkórházat, mely a vidéken a második ilyen intézményt az országban.

Sokan kishitűek voltak az intézettel szemben s azt hitték, hogy a közönség tartózkodása folytán csak néhány teljesen elhagyatott szegény beteg gyermek gyógykezelésére zsugorodik össze az egész intézet.

Az első esztendő azonban már igazolta, hogy mennyire lézaggpótló és mily áldásos működést fejt ki.

Minden mélyebben érző lélekre felemelő volt az az előterjesztés, amelylyel az intézet kiváló igazgatója: dr. Schiff Ernő főorvos feltárta az első év eredményét. Illő, hogy ezen adatok egy némelyike minél tágabb körben felkeltsse a méltán megérdemelt figyelmet.

A megnyitás óta ez évi november 1-ig 700 beteg bejáró gyermek jelentkezett, a kórházban pedig 199 gyermeket gyógykezelték. A jelentkezett betegek egy részét nem tudták felveoni, mert nem volt hely, hanem előjegyezték az előforduló füresedés esetére. Volt olyan délután, amikor 6—7 beteget jelentettek be felvételeire. Ennél szebb bizonyíték nincs a közönség bizalmának igazolására.

A kórházat már a létesítéskor irgalmas nővér ápolókkal akarták ellátni, de a legjobb akarat is hajótörést szenvedett azon egyszerű okból, mert nem állott rendelkezésre elég számú betegápoló apáca.

Végre ez év október havában teljesült az intéző körök és különösen az igazgató-főorvos óhaja s a szenvedők igazi mentőangyalai, az önfeláldozás névtelen marttyrjai: a betegápoló apácák vették át a betegek gondozását.

Az igazgató-főorvos szavai szerint már az első hónap fényesen igazolta azon dicséretet, amelylyel ezeket az áldott lelkű nőket az egész kontinensen elhalmozzák. Mily odaadásal, fáradhatlan buzgósággal teljesítik nehéz köteleiket — nygmond — azt csak az tudja felfogni, aki látja. A gondos anya nem teljesíti beteg gyermekének ápolását nagyobb szeretettel, mint ezek az egyszerű, nemes lelkű, akiket mindig ott találni helyükön, a szegény szenvedők kórágya mellett. A szellem is egészen más ma a kórházban, mint azelőtt. Hogy a világi és apáca betegápoló mit jelent s közöttük mily hasonlíthatlan a különbség, azt csak ő tudja, aki valóságos küzdelemmel a világi ápolókkal. A germanizálástól sem kell félni, mert mindenik apáca beszéli a magyar nyelvet.

Ezeknek a szerény, önzetlen nőnek gondossága nyoman áldás és gyógyulás fakad, mert Istennek nevében teljesítik fárasztó kötelességeiket.

Természetesen az intézet működésének sikeréből orozslánrészt illeti az intézet derék és köztisztelőben álló igazgató-főorvosát, dr. Schiff Ernőt, aki nagy tudásával, buzgalmával méltán kiérdemelte azon elismerést, amelylyel az intéző körök és a nagyközönség elárasszják.

Karácsonyfa-ünnepélyek.

Tegnap az alkonyattal leszállt a szeretet, a béke a földre, hozta az isteni Kisdéd, kinek dicsőítésére millió és millió keresztény család gyűlt a ragyogó fényű köré. Öröm volt mindentől, a családokban épp úgy mint az árvaházakban, kórházakban, hol a nemes szívek szerezték meg a boldogságot. A karácsonyfa-ünnepélyekről a következő tudósításaink szólnak:

Az Immaculata-intézetben.

Szívet-lelket gyönyörködtető, fényes sikerű karácsonyi ünnepély folyt le tegnap este 5 órakor a német-utcai Immaculata-intézetben. Az intézet egyszerű díszterem kicsinynek bizonyult a díszes nagyközönség befogadására, mely az ünnepélyre megjelent. Es a ki ott volt, annak emlékében még soká élni fognak azok a bűvös-bájos képek, jelenetek, melyeket ott látott; annak fülében még soká kellemesen csendülnek ama pároszédék és énekek édes hangjai, melyeknek ott fültanuja volt.

»A bethlemi csillag« című 3 felvonásos énekes karácsonyi játékot adtak elő a csinosan elrendezett színpadon, mely fölött már a függöny felhúzása előtt ott ragyogott villamfényben a bethlemi csillag. Mikor aztán szétlebbent a függöny, kedves kép tárult a nézők szeme elé. Hatalmas szikla tövében, pálmák

árnyékában bibliai stilszerű jelmezeikben pásztorbottal kezükben pásztorok dicsérték az Urat és sóvárogtak a Megváltó után. Piller Berta agg Pásztor, Bondor Márta I. pásztor és Fodor Zsuzsika II. pásztor úde, csengő hangon énekeltek és szavalták szerepeiket, a mihez idilli kíséretet szolgáltatott a harmónium és Mazalik tanár fuvolajátéka, mely a háttérből mint láthatatlan zenekíséret pompásan hatott. Pásztorok voltak még Ováry Panka, Csomák Rózsika, Dittert Julia, Pauliár Magda és Kovács Margitka, a kik mind sugárzottak a boldogságtól, mikor fenn a szikla tetején megjelent az angyal, Balla Margit és hirdette nekik, hogy Jézus megszületett Bethlehemben. Fölhangozott a »Glória« az óvóképző intézet növendékeinek ajkán, aztán látható lett az első élőkép »Jézus születése«, mely a megjelent és tetszés moráját esalta elő a közönség ajkairól.

A kép igazán plasztikus volt. Nadfődeles istállóban, jászolban a kisdéd, ráhajolva a tulboldog anya, Szűz Mária, mellette az örömben alázatos szívvvel elmerült Szent József és körül mindenütt, fel a magas sziklatetőig az örvendező, harsonát fuvó zenélő angyalok. A színes görögtűzzel megvilágított élőkép igazán gyönyörű látványt nyújtott s a hatást fokozta két angyalnak: Herschmann M. és K. nak halk cziperajátéka.

A második felvonásban a három királyok: Gáspár (Baldusz Etelka), Menyhért (Kalandra Ilona) és Boldizsár (Mile Margit) keresik a bethlemi csillagot követve a Jézust s a pásztorok utbaigazítják őket. Nagyon érdekes volt a három keleti fejedelem gazdag és korhű jelmeze, de szép volt az együttes hálaadó ének is, melyet a háttérből az óvóképző énekkara kísért. Es megható volt a második és harmadik élőkép »Hódolat a jászolnak«.

A harmadik felvonásban elhozzák a pásztorok az Udvozítónek szerény ajándékait és elhozzák a királyok kincseket s lerakják a kis Jézus lábához. Aztán mindenik elmondja az ő üdvözlését, imáját értelmesen és érzéssel majd eléneklik gyönyörűen a bölcsödalt »Almodj kisdéd« s legördül a függöny, hogy nemsokára az utolsó élőképre nyíljék szét. »Jézuska látogatása a jó gyermekeknek.« Egyszerű kunyhó elé érkezik a kis Jézus, honnan örvendező, boldog gyermek arczok kandikálnak ki. Két fehér bárány huzza a kis kocsit, melyen szalmán ül a gyönyörű glória övezte kis Jézus a kis koesi mögött harsonázó angyalok raja hozza a karácsonyfát.

Az ünnepély végén egyik növendék üdvözölte a jelenlévő főpásztort Szmeccsányi püspököt, aki megható intelmet intézett a növendékekhez.

Hát igazán ideális karácsonyest volt ez, a mit tegnap este az Immaculata-intézet rendezett öröme és épülésre növendékeink és minden jelenlevőnek. H. Gy. J.

Az ünnepélyen jelenvolt nagyszámú előkelő közönség soraiban ott voltak: dr. Szmeccsányi Pál v. b. t. t. váradi püspök, Radnay Farkas felsz. püspök, Novotny S. Alfonz, dr. Vucskics Gyula, Szmetka L. Odön, dr. Szemethy Géza, dr. Némethy Gyula, Lopusny Gyula, Makucz Ernő, Pálffy Béla, Mayer Antal, Brém Uórinéz, Heilinger József, Lindenberger János stb. — des Echerolles Kruspér Sándorné, Papp Imréné, Ováry Sándorné, özv. Krüger Viktorné, Krüger Jenyke, Bérczy Jánosné, Bérczy nővérek, Vucskics Julia, Hutschenreiter Ida, Páll nővérek, Sztankovich Erzsike, Herschmann nővérek stb.

A városi árvaházban.

A város árváiról sem felejtkeztek meg a jószívű emberbarátok élükön Des Echerolles-Kruspér Sándornéval.

A nagyterem közepén csillogó nagy karácsonyfa körül csoportosultak az apró árvák, s megható szavakban köszönték meg a sok szép ajándékot, ami a nagy fényű s az asztalokon volt felhalmozva.

A lélek melő ünnepségen ott voltak: Des Echerolles-Kruspér Sándorné, özv. báró Gerliczy Félixné, Rimler Károly polgármester, ki szép beszédet is intézett az árvákhoz, figyelmeztetve őket, ha kikerülnek az árvaházból s el is hagyják a város területét, soha se felejtsek el a város nevét, melynek árvaházában

nevekedtek fel tisztos polgározzá. Ott voltak továbbá: Bordé Ferencz főjegyző, Sável Kálmán kir. főügyész, Des Echerolles-Kruspér Sándor és Gilbert, báró Podmaniczky Emmi, Béla és Károly, dr. Hoványi Géza, Molnár Lajos, dr. Géher Lambert, Rimler Irén, Vučkics Julia, Stark Róza, Hutschenreiter Ida, Vulkán Józsefné stb.

A példás rend, s a kedves ünnepség rendezése Bordé Károly gondnokot és nejét dicséri.

Az Erzsébet-leányárvaházban.

Megható volt az Erzsébet-leányárvaházban lefolyt karácsonyfa-ünnepély is, melyen szintén megjelent Rimler polgármester. Az Echerolles család stb. Az egyik teremben felállított s ajándékokkal telt asztalokkal övezett hatalmas karácsonyfa köré gyűlt növendékek szép karácsonyi dalokat zengtek el, s a szent ünnepet magasztaló párbeszédű verseket adtak elő. Végül az árvaházat fenntartó biharmegyei nőegylet érdeműs elnöknőjének özv. báró Gerliczy Félixnének mondott egyik növendék forró köszönetet társnői nevében az élvezett jókért. A nemes szívű gróf ö vallásosságára burdította árváit, mire az ünnepség véget ért.

A Szent Vincze-intézetben.

A Nozál-utcai szent Vincze-intézet növendékei Fetszer Antal apát-kanonok, intézeti igazgató nemes szíve folytán jutottak szép krisztkindihez. Sok gyermeket ruháztak fel a szeretet ünnepe alkalmából s a réti szegények között is nagyobb mennyiségű élelmi szert osztottak ki.

A papnöveldében az étkezőteremben felállított díszes karácsonyfa-hoz vonultak a növendékek az előjárósággal s beszéd után vacsorához ültek.

A hadapróiskolában a tanári kar az ifjúsággal együtt ülte a szent estét. Itt is az étteremben volt felállítva a nagy karácsonyfa és a tanárok családjaikkal s a növendékek közös vacsorához ültek le.

A tisztifélekedésben a 37-ik gyalogezred tisztjei, sokan nejeikkel, leányaikkal ülték meg együtt karácsony estéjét. Résztvettek Steinsberg altábornagy és Schlemüller vezérőrnagy is.

A kath. legényegyletben Huszonhat jóképű inasgyerek húzódott a szent estén a kath. legényegylet helyiségébe, hol a megyéspüspök fővédnök bőkezű ajándékából karácsonyi ünnepet rendeztek a tagok. Esti hét órakor a ragyogó karácsonyfa köré álltak az apró vendégek s az igazgató Krisztus példájára hivatkozva mutatta meg nekik, hogy hová visz a gyűlölet és mit művel a szeretet. Ma, mikor anyian hirdetik a gyűlöletet ember, osztályok és vallás ellen, jól őrizték meg a mai szent este emlékét s ha nemsokára önállóak lesznek, a szeretet hadseregébe álljanak, hogy Jézus, ki a názáreti ács hajlékában nőtt fel, megáldhassa munkájukban a tisztas ipart. A kis ünnepély után betlehemesek adták elő pásztorjátékukat, majd asztalhoz ültek s igazi karácsonyi vacsorát, karácsonyi étvágygyal fogyasztottak el. A tagok által meghívással kitüntetett jóviselők inasok a szeretetteljes lakoma végén különféle ajándékokat és egy-egy koronát kaptak emléktül. Az egylet elnöke és igazgatója késő estig együtt volt az apró vendégekkel, kik a tagok dalárdájának közreműködése mellett tartott éjfél szent misére mentek az egyletből.

Várad-Velenczén.

A várad-velencei róm. kath. fiú- és leányiskola karácsonyi ünnepélye az irgalmas nővérek rendházában nagyszámu közönség jelenlétében szép sikerrel folyt le. A lányok ügyes szavalatai az irgalmas nővérek buzgóságát dicsérik, a fiúk pásztorjátéka pedig Dornyey Imre fiatal törekvő tanító ügyességéről tett bizonyosságot. Az ünnepély után a karácsonyi ajándékok kiosztása következett. Kiosztottak 30 fiú öltönyt és 54 ruha lányok számára; továbbá 14 pár csizma, 18 pár cipő, végül 35 fejkendő. Az óvoda és bölcsőde apróságai 33 egész ruhát és 12 pár lábbelit kaptak; a legutóbb beérkezett pénzbeli adományokból még pótlólag az

ünnep után részesülnek ruha és lábbeli ajándékban néhányan. A ruházati czikkeken kívül minden tanulónak hozott a Jézuska egy-egy papir zacskót tele minden jóval.

A gyermekkórházban.

A Sztaroveszky Gyermekkórházban délután 4 órakor volt a szép, kedves karácsonyfa-ünnepély.

A szépen feldíszített karácsonyfa a nagy teremben volt felállítva. A szegény beteg gyermekek örömpeszeve szemlélték a csillogó ajándékokat, amelyeket dr. Schiff Ernő, az intézet kitűnő főorvosa szétosztott közöttük.

A biharmegyei közkórházban.

A biharmegyei közkórház betegei is részesültek a szent Karácsonyest örömeiben. Dr. Fráter főorvos, Lindenberger János lelkész s a kórházi gondnokság buzgólkodása folytán összegyűlt összegből állították fel a szép karácsonyfa, melynek tövében tömérdek ajándék volt felhalmozva a kórház lakói számára. Az ünnepség lefolyása egyszerű, de megható volt. Az ápoló kedves nővérek énekeltek karácsonyi éneket, aztán az ajándékokat kiosztották.

Az igazgatóság ez uton fejezi ki köszönetét az adományozóknak.

Az elmeegógyintézetben.

A szőlők aljában, távol a város zajától, az élhalottak assylumában is kigyúlt a szeretet lángja, az Üdvözítő születésének emlékére.

Az emberi szenvedések iránt fogékony lelkek kegyes adományaikkal siettek örömet szerezni azoknak a szerencsétleneknek, akik többé-kevésbé megfosztva az ész világától, töltik szomorú napjaikat.

Biharmegye új elmeegógyintézetében is megható módon folyt le a karácsonyi ünnepély, amelyet dr. Fráter Imre igazgató-főorvos, dr. Kenéz intézeti főorvos, dr. Tőkés és dr. Neumann segédorvosok és Szántory Endre főgondnok odaadó buzgalommal készítették elő.

Az intézet főépületében levő tágas díszteremben volt felállítva a gyertyákkal, cukorokkal gazdagon díszített karácsonyfa, előtte hosszú asztalon voltak felhalmozva a sütemények, két kosár percz, több láda narancs, egész garmada alma, befőtt, mézeskalács stb. Egy külön asztalon voltak kiállítva a szegény betegek által készített kézimunkák: himzés, varrás, horgolás, papucskok, cipők stb. igen szép kivitelben.

A terem közepén elhelyezett s fehér leppellel borított asztal két oldalán széksorok voltak felállítva, amelyek jobbról a kórtermekből felvezetett férfi betegek, balról pedig a nők foglaltak helyet. Mindannyi tiszta, ünnepi ruhába volt öltözve. Ezeket a szegényeket a könnyebb és nem veszélyes betegek közül válogatták össze az orvosok. Mellettük az orvosok és ápolók állottak.

Szívre ható látványt nyújtottak ezek a szegény élhalottak. Réveteg tekintetük elárulta a megzavart lelkiállapotukat.

A kórház betegápoló nővérei harmonium kíséret mellett néhány karácsonyi szent éneket énekeltek. Az egyik szerencsétlen beteg leány halk, alig hallható hangon követte az irgalmas nővérek énekét. Látszott, hogy a megzavart lelki egyensúly daczára átérzi az ünnep jelentőségét.

Az ének után az egyik öszbevegyült szegény beteg ember, volt tanító előlépett s engedelmet kért dr. Fráter Imre igazgató főorvostól, hogy valamit felolvashasson. Az eléje tartott papirlapról olvasta, hogy a mai szent nap az Üdvözítő születésének ünnepe, aki áldást, örömet, békét hozott az emberek közé. A Megváltó tanításából idézett s felhívta társait, hogy azt tartsák meg.

Az emberek között is vannak, akik örömet s békét szereznek embertársaiknak. Ilyen dr. Fráter Imre igazgató, aki most a Jézus születése napjára örömet szerzett nekik s ajándékokat adott, amelyet szívéből köszönnek.

Dr. Fráter Imre pár szóval megköszönte a hozzáintézett beszédet.

Ezután szétosztották az ajándékok egy részét a betegek között, a többi pedig a kórtermekben és csellákban levő betegek részére fenntartották.

Az orvosok és betegápoló apácák ezután szívélyesen beszélgettek a szerencsétlenekkel, becézték őket, míg aztán visszavonultak a kórtermekbe.

A megható ünnepélyen előkelő férfi és nő vendégek voltak jelen.

Pecze-Szőllősn.

A pecze-szőllői róm. kath. népiskola növendékeinek s az óvoda gyermekek karácsonyfa ünnepélye tegnap délután 5 órakor volt Vidovick György tb. kanonok elnöke mellett. 126 növendék részesült összesen ajándékban.

Debreczenben.

A Svetits-intézetben a növendékek gyönyörű pásztorjátékot adtak elő. Az ünnepalkalmából dr. Wolafka Nándor v. püspök gondoskodott bőven a szegényekről.

UJDONSAGOK.

Karácsony.

(M.) Mikor kis gyermek jön a világra, öröm van a családban. Sok helyütt megünnepelik-e napot s keresztelőknek is nevezik.

Örül a szegény ember, mert ha »Isten élteti az apróságot,« két jó munkás kéz válhatik belőle és eltartja a munkából kidűlő öregeket. Örül a jómódu, mert az ujszülött fontartja a vérséget s a család régi hírnevét. Felnövekedésben egyiknek öröksége két keze munkája, a másiknak a család ősi birtoka.

Született egyszer egy kiseded, kinek a jó Isten volt menyei atyja s Istentől választott szüz az édesanyja; a kisedednek nevét Jézusnak hívták. Szegény sorsban élt, bár királyi vér sarjadéka volt. Atértette a szegény ember nyomorát, de amellé érezte magas származását s míg résztvevő szíve volt ahhoz, hogy minden szükségben segítsen, királyi helytartó előtt volt bátorsága kijelenteni, hogy országa van, ha nem is e világról való.

Hatalom és könyörtület egyesült benne, ki emberhez méltó megélhetést és jogot követelt a szegénynek, méltányosságot és jó szívet kívánt a gazdától; örököse lett mindnyájunknak s megszerezte mindnyájunknak az Istenfűságot. Megnyitotta számunkra Atyja országát, lelkünk nemességébe helyezte nemesi lelvélünket, mint szabadalom levelet az O és Atyja országába.

Ez Jézus születésének jelentősége az emberiségre.

Nem értették meg még ezt mindnyájan, de akik értik, annál nagyobb örömmel fogadják s megünnepelik évről-évre azt a napot, midőn nagy jóltevőnk, az Isten-ember kiseded alakjában a világra jött a betlehemi istállóban.

Ezt az ünnepet üli ma, Karácsony napján a keresztény világ.

Örömtünnepe ez az emberiségnek azon testi-lelki jótétemények fölött, melyekben az Isten-ember születése által részesítette a világot.

»Krisztus Jézus született, örvendezzünk.«

A katolikus egyház méltó fényvel üli meg Krisztus Jézus születésének főnséges emlék-ünnepét.

Nagyváradon a székesegyházban Karácsony első napján d. e. 9 órakor dr. Szmercsányi Pál v. b. t. t. püspök ur 6 nagyméltósága misézik a káptalan tagjai s az udvari

papság segédlete mellett, evangéliumkor pedig Grócz Béla prépost-kanonok szent beszédét mond.

A Szent László-plébánia-templomban délelőtti 9 órakor dr. Vucskics Gyula plébános segédlettel nagymisét mond s ugyancsak ő predikál.

Várad-Velenczén Gabrielly Lajos plébános misézik és szent beszédet mond.

Karácsony másodnapján: A premontrai templomban d. e. 10 órakor Dencs János t. b. kanonok esperes-plébános tartja az ünnepélyes szent misét és Serly Viktor segédlelkész predikál.

A többi templomban is ünnepélyes nagymisék lesznek az ünnep második napján is.

Előfizetési felhívás.

Alig néhány nap múlva lapunk fennállásának tizedik évfolyamába lép. Egy évtizeden keresztül becsületes törekvéssel, buzgalommal igyekeztünk a közérdek szolgálatában azon nagy célt: a katolikus öntudat felébresztését, a katolikus érdekek istápolását előmozdítani.

Az új év küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ösmerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak hővek és hőek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A TISZANTUL szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TAJÉKOZTATO.

Jan. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Jan. 9. Vasutasok bálja.
Jan. 10. Az új városház megnyitó ünnepe.
Jan. 12. Jogászbál.
Jan. 17. A 48-as népkör bálja.
Jan. 24. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 6. Katolikus bál.
Febr. 7. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 25. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély: Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével.)

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krérti Kedden és csütörtökön d. u. 8-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Kanonoki iastálláció. A várad-i káptalanban a fokozatos előléptetés és az új kanonokok Dr. Karsch Lollion és Bundala Mihály iastállációja — ha addig a királyi kéziratok megérkeznek s más valami akadály közbe nem jön — f. hó 31-én Sylvester napján d. e. fél 10 órakor fog megtartani a székesegyházban.

* Eljegyzés. Lapunk főmunkatársa, kit ragyogó stílusu, mély jogi tudásra valló vezércikkei s finoman irt tárczái után régóta ismer társadalmunk, melynek máris egyik agilis faktora, dr. Krüger Aladár ügyvédjelölt, cs. és kir. tartalékos hadnagy eljegyezte f. hó 24-én néh. Hannig Károly, voltvadvadkert uradalmi kasznár bájos, nagyműveltségű leányát Hannig Miczikét. Adjon az Isten áldást ahhoz az élethez, melyet két sziv tiszta szerelme fűz örökre egybe.

* A városi tisztségviselő drágasági pótléka. A megélhetés súlyos terheit éri a város közönsége; a drágaság oly nagy, hogy alig van még egy vidéki város, ahol az élelmiszerek és a lakások ára oly magas volna, mint nálunk. Ez a baj egyformán sújtja a közönség minden rétegét, de az iparosokon kívül különösen a kistisztviselőkre súlyosodik legjobban. Nagyvárad város kisebb tisztviselői, akiknek évi fizetésük 2000 koronán alul van, nyomasztó helyzetükben a törvényhatóság jóindulatához fordultak s drágasági pótlék megadását kérték. A városi tanács tegnapelőtt foglalkozott a kérdéssel s bár nem zárkózik el a kérelmek valamely alakban leendő teljesítése elől, megállapodásra semmi irányban nem jöhet addig, míg a fedezetről nincsen tájékozva. Ezér a kérelmet a fedezet kimutatása céljából kiadta a főszámvevőnek. — A kisebb tisztviselőknél kívül a városi tűzoltók és az utczaserepek kérték fizetésüknek némi felemelését. A tűzoltók kérelmét a szervezeti szabályzat módosításával intézik majd el, az utczaserepek kérelmével pedig akkor foglalkozik érdemlegesen a tanács, ha a közevetvámdíjak felemelése keresztül megy.

* Kinevezés. Plósz Sándor igazságügyminiszter Almássy Zoltán élesdi királyi járásbíróági díjnyokot a színérváraljai királyi járásbíróasághoz irnokká nevezte ki.

* Ünnepi mellékletünk. Karácsonyi ajándékul mi is iparkodtunk gazdag és értékes irodalmi melléklettel kedveskedni olvasóinknak. Irodalmi mellékletünk gazdag tarkaságban értékes cikket ad dr. Karácsonyi János, a kiváló történet tudós tollából Nagyvárad két püspökéről. Színes, hangulatos elbeszélést Ember György tollából. Költeményeket közül Heine és Hugó Viktor fordításain kívül Dutka Akostól és Christoné Dú Ilonától. Továbbá Kincs István, Deér és Kaczvinsky Andor elbeszélései teszik változatossá a melléklet gazdag tartalmát.

* Hymen. Cilek Ernő szilágy-somlyói tanár tegnap tartotta eljegyzését Gencsy Rózával, néhai Gencsy Sándor szilágy-somlyói város érdemes polgármesterének kedves és művelt leányával, Diamandi Józsa f. a »Bihareana« főkönyvelőjének sógoránjével.

* Leverik a villamos lámpákat. Mint minden új dolognak, a villanyvilágításnak is vannak ellenségei. A figyelmeztető czéduláknak, úgy látszik, meg van a hatásuk, a közönség óvakodik a villamos vezetékektől s ennek köszön-

hető, hogy még eddig nem történt valami szerencsétlenség. Kitalálták azonban a módját, hogy veszély nélkül kárt tethessenek a villamos lámpákban. Egyszerűen kövekkel leverik az izzó körtek külső üveg burkját. A villamos műre felügyelő bizottság elnöke: Bordé Ferencz főjegyző megkereste a rendőrséget, hogy az üveg burkok megsemmisítői ellen a büntető eljárást azonnal foganatba vegye, mihielyt nyomára jönnek, hogy kik tördelik össze a lámpákat.

* A villamos mű jövedelme. Nagyvárad városát a villamos világítás behozatalára különösen az ösztönözte, hogy kilátás volt arra, mi-ként vagyoni tekintetben előnyös, a közpénztárra hasznos lesz s így a polgárság terheinek könnyítésére vezet, ha nem is az első években, de később. A tapasztalat azt mutatja, hogy a magánvilágítás, ami ennél a kérdésnél a fő, a várakozáson felül sikerült már eddig is és ha a villamos berendezésnél és üzemnél kezdetben előfordult hibák nem szaporodnak, a jövőben meg éppen fényes eredményt vezet. A villamos mű jövő évi költségvetését már összeállította a felügyelő bizottság. E szerint a bevételek 209,500 koronára a kiadások 166,515 koronára vannak felvéve s így a nyereség 42984 koronában van előirányozva. A tervezésnél 6000 magánlámpa volt számításba véve s ennek több mint kétszeresét, vagyis 12500 lámpát jelentettek be már eddig.

* Kernáts a Püspökfürdőben. Ujévtől a Félix-fürdőt új bérlő veszi át s Kernáts János eddigi bérlő a Püspökfürdőbe költözik, amennyiben a kitűnő fürdőtelepet a nagyvárad-i l. sz. püspökségtől hosszabb időre kibérelte. Kernáts Jánosban a Püspök-fürdő olyan kiváló bérlőt nyer, aki gondosságával, vendégek körül tanúsított tapintatos eljárásával már az előbbi helyén kiérdemelte a közönség elismerését. Mint halljuk, nagy áldozatokkal akarja a Püspökfürdő régi jóhírnevét visszaállítani s az első fürdők nivójára emelni. Legközelebb nagy erővel megkezdik az ártézi kut furását s remélik, hogy bő vízre találnak. Kernáts különben már hetek óta költözködik át a Püspökfürdőbe.

* Athelyezés. Kozics Gusztáv új-kigyósi és Barabás György csabai káplánokat kölcsönösen áthelyezte Szemrecsányi püspök.

* Búcsu Pecze-Szent-Mártonban. Karácsony másodnapján István vértanu ünnepén búcsu lesz a Nagyváradhoz közeli Pecze-Szent-Márton községben. Ez alkalommal az ottani templomban Grósz Béla prépost mondja a nagymisét. Azonkívül szent beszéd lesz. A búcsu a közeli községekből is résztvesznek a hívek.

* Az éjféli misék. Az elmúlt éjjel minden templomban nagy ájtatoskodó közönség jelenlétében tartották meg az éjféli miséket. A premontrai rend templomában dr. Lindenberger János, a Szent László-templomban dr. Vucskics Gyula plébános s Várad-Velenczén Gabrielly Lajos plébános mondta az éjféli misét.

* Fényes Márta hangversenye. Fényes Márta az a bájos arcú nagyvárad-i művész leányka, aki virtuoz hegedű játékával annyiszor elragadta Nagyvárad művészi és zenekedvelő közönségét, s a kinek művészete most a legkiválóbb mester vezetésével fejlődik január első napjaiban hangversenyt tart Nagyváradon. A hangverseny minden pontja érdeklődésre tart hat számot s a művész leányka fejlődésének bemutatója lesz. Az érdekes hangverseny részletes programját és idejét legközelebb közöljük.

* A kereskedelmi alkalmazottak vasárnapi munkaszünete. A Magyarországi kereskedelmi alkalmazottak szakegyletének nagyvárad-i fiókja foglalkozott a kereskedelmi alkalmazottak helyzetével s mozgalmat indított hogy a kereskedelmi alkalmazottak részére 36 órás vasárnapi munkaszünet biztosíttassék miniszteri rendelet által. Ezen mozgalom támogatására

KARÁCSONY.

Vajjon kicsoda ő?

Irta: Ember György.

A sötét éjben enyhén szikrázó csillagok fényét még enyhébbé tette egy nagy fényesség, mely lassan hullámzott alá az égből és ragyogott köröskörül. Künn, a szabadban pihegő emberek és állatok nyugtalanul vetették föl tekintetüket. Az égi fényesség egyre alább ereszkedett és látták a társadalmának künn foglalkozó, békeséges tagjai: a szegények, az egyszerű lelkűek, hogy a nagy fényáradat hullámai közül angyali karok alakjai fejlenek ki és magas, földi hangokat felülmuló égi zenével dicsőítenek egy kisedet.

Ott, a városon kívül, az éltető meleget a kisednek csak a jászol takarmánya, a barmok teste adta és az anya legáldottabb öle. Nem arany-, ezüst szegélyű pólyakötő volt kis teste körül csavarva, nem bársony, sem puha selyem óvta meg az istálló szelétől, csak a szelid anya édes gondossága, félő szeretete.

Es ezt a kisedet magasztalták fölséges énekekkel, feléje hajló szép fejeikkel, imára kulcsolt kezekkel az angyali karok.

Es aztán, hogy felszálltak, mint örökké emlékeztető égi tűnemény és a pásztorok lélekben meghatva és elragadtatva, siettek ajándékot vinni a kisednek, oh, hitték, hitték erősen, hogy a rég várt Messiás leszállt a földre. Es mentek vala a kisedhez. Ott leborultak és adának neki ajándékokat.

A föld szegényeinek szive, lelke imádságban nyilatkozott meg.

Azán nem maradt az titokban, mert többen látták. Másnap már hire futott, hogy egy kised Betlehemben született. Ugy történt, a hogy a próféták megjövendölték. Es a folyton terjedő hirre lusta kényelmökből a gazdagok is, a biboros, bársonyos irástudók és farizeusok is ki-mozdultak.

Az égi hirre mosolyogva csóválták fejüket... Hogy istállóban született, hogy barmok közt feküdt!... Aztán egy ács-család!

De némelyek meg is látogatták. Es nézték, nézték, a mint a kised anyja ólén nyugszik, a mint páratlanul szép, értelmes tekintetével a néző lelkébe mélyed... A mint... oh, sohasem láttak ilyen kisedet. Mintha égi fénykör ragyogná be gyönyörű fejét.

Es sokan, sokan tündödvé, csodálkozva mondják:

— Vajjon kicsoda ő?

Nagy kísérettel, sok-sok aranyos szerszámu lóval és tevével jött kelet felől három király. A puszták homokja égette állatjaik talpát, a nagy hőség kinozta a kíséretet és a borzasztó szomjuság. Es a három király megküzdött a roppant ut bajaival, fáradalmaival. Csak előre, előre törtek, hogy lássák azt, akiről irva van, hogy rendkívüli csillag fogja megmutatni, hol keressék az emberiség Megváltóját. Vadak és mindenféle szörnyállatok éjjelenként rémitgető, iszonyatos hangjaitól környékezve, nappal pusztai rablócsapatok üldözéseivel küzdve tették meg a messze, kinos utat, csak hogy célhoz jussanak.

Es elérkeztek Heródeshez, Jeruzsálembe. Kérdezték tőle: Hol született a zsidók hatalmas királya? Es a király hüledezve, majd kővé meredve hallgatta a három királyt.

Jeruzsálem népe ez alatt az utcákra csődült, ahol fényes kíséretével a három király elhaladt. Es körülvette a király fényes lakását s megtudták nemsokára, hogy ezek a királyok a

zsidók mostanában született megváltó királyát keresik.

Es Heródes szörnyen megijedve, összehívta fontoskodó képű irástudóit, hogy keressék ki a látnokok irataiból: hol kell születnie a zsidókat megváltó várva-várt királynak.

Es tanácskoztak, fejtegettek, vitakoztak s elvégre is megállapodtak, hogy annak születés-helye nem lehet más, mint Betlehem.

A csillag szépen elvezérelte őket Betlehembe. Es nem ütköztek meg azon, hogy a kisedet szegény istállóban találták. Hanem leborulva imádták őt s adtak neki drága ajándékokat. Aztán vissza akartak térni Heródeshez, hogy elmondják nagy utjoknak sikerét. De ime! *angyal* jelent meg álmukban. Igen, az Isten anyyala, a ki figyelmezteti vala őket, hogy Heródeshez vissza ne menjenek, mert a kisedet meg akarja öletni.

Es a három király hitt, szentül hitt. De az irástudók és farizeusok mosolyogva csóválták fejeiket. A nép meg ámulva a királyi látogatáson, a fényes kíséreten, a csillagon, mely olyan nagyon ragyogott, az imádaton, melyet térdreborulva tettek, azt kérdezték tündödvé, sutogva:

— Vajjon kicsoda ő?

Es lőn nagy rémület, mikor katonáit Betlehembe küldő Heródes. A föld nem jaidulva fel olyan keservesen, ha a napot kiszakítják melegítő, fényárasztó köréből, mint a hogy felkeltették az anyák, mikor látták, miként szurják, vágják édes gyermekeiket. Testöket vonszolva, vergődve, kardjaikat pusztá kézzel megragadva, testök végvonaglásáig küzdve, életöket bátran odadobva védelmezték édes kis gyermekeiket. Oh, mindhiába! A kis fiukat két éven alul mind lemészárolták.

Megelégedve törülték le a vért kardjaikról a közönyös zsoldosok. Vezérok jelentette Heródesnek, hogy parancsa szerint jártak el.

Es Heródes nyugodtan aludt.

De a nép, a kétségbeesett anyák mondták is a katonáknak, hogy a kit keresnek, elment, nincs Betlehemben. Nem tudják, hova lett. Es a nagy vérontás után keresték, mint a tűt, de sehol sem találták.

Eltávoztak, elvitték szülei. Oh, az kikerülte a halált, Tündöttek: miért kerülte ki. Mit akar az Isten vele? Ki mondta meg nekik, hogy a kised miatt lesz Betlehemben oly iszonyu gyilkosság?... Isten, csak Isten tehetette ezt.

Es ennek a hire is elterjedt Betlehemben. Az irástudók, a gazdagok vállaitak vonogatták. Hisz ők királyi bölcseiről álmodoztak, a ki a szolgaság bilincseit levegye Izrael kezeiről. De a nép megrendülve értesült, hogy a ki miatt Heródes a gyermekek vérfürdejét rendezte, az jóval előbb elmenekült. Es tündödvé, szorongva kérdezték:

— Vajjon kicsoda ő?

Egyiptom homokos, szomjas pusztaságán halad csöndesen a család. Napfény árad az ijesztően néma terekre, izó csillámit veti a száraz homok a levegőbe. Mintha örökös tűz lövelne ki a pusztá minden fővényszeméből. Itt-ott a magasban hatalmas röptű sasok szelik a léget és éles szemeikkel lesik a zsákmányt; egy-egy oázis tűnik el az elhalványodó messzeségben. Itt egy sphynx óriási méreteire tűz a nap és közönyös arcán régi idők talányos történetei titkolóznak.

Nyomasztó, fulasztó, testet-lelket lenyűgöző egyhanguság és rettenetes hőség.

Egy-egy piramis körül páronkint vagy csapatokban bujkálnak az utonállók, kik a békés utazókat mindenükből kifosztják és bekergetik a pusztaságba a vadak martalékaiknak.

Hüvös éjszakán egy ily piramis oldalának tövében telepedett le a kis család. A kis Jézus édes, nyájas tekintete áldott anyján pihehent.

Oroszlán és tigris lelelködtek a közelben. Két rabló nézte a piramis oldalánál, miként telepedett le a kis család és miként csókolgatja ölében hónaljánál fogva fölemelt kis fiát a szolid képű anya.

Im, csodák csodája! Az oroszlán csöndesen, óvatosan tova settenkedik. A tigris felüti fejét és szelid morgással, csaknem félve sompolyog odább.

A két rabló, Dismas és Gestas ámulva néznek össze erre. Micsoda erő, hatalom ténitette el a kis családtól a két fenevadat? Hisz ők is remegtek mérgezett nyilaik és kegyetlen dárdáik daczára.

— Nézzed, nézzed — sugta lelkében elvarázsolva Dismas — a kis gyermek feje körül fénykoszoru ragyog. Hallottad, hogy a zsidók királya, Heródes Betlehemben micsoda mézár-lást rendelt el? Te, vajjon nem onnét jönnek? Oh, biz ezek odaválók! Nézd a ruhájokat.

Aztán magán is végig nézett a rabló, mert a köpenye még régi hazájára vallott és kedvetlenül vonta magára egyik szélénél fogva.

— Gyere, kérdezzük meg.

— Mit látsz? En csak egy kis szelid gyermek fejét látom. Közönséges zsidó fiu.

— De nézd csak! Oh te vak!

Es Dismas közelebb ment. A szent anyához közel térde ereszkedett és úgy csuszott oda egy darabig. Megkérdezte, hogy *Betlehemből* érkeznek-e? Es hogy nem csalatkozott, még közelebb csuszott a kis Jézus felé.

Ez pedig a harmat-kezeckéivel a rabló szakállát kezdte mosolyogva simogatni. Gestasnak azon járt a gonosz esze: milyen jó volna most visszavinni ezeket, hej, sok drága kincset rakna erszényökbe Heródes.

De Dismas — mintha Isten sugallta volna neki, mit gondol Gestas — komolyan fordult feléje.

— Abból, Gestas, semmi sem lesz. Te vak, te, hát nem látod a dicsőséget kedves feje körül?

Es nagyon gyöngén fogta meg Jézuska picziny kezeit és édesen mosolyogva, áldva, kegyességét esdve, gyöngéden csókolgatta.

Gestas sujtásra emelte fegyverét, de karja lehanyatlott... Vadul káromkodva ment tovább és szidta Dismást ostoba gyöngésége miatt.

De karjainak hanyatlására gondolt, hogy ez még sem emberi dolog volt.

Es visszafordulva, kérdezte Dismástól:

— De hát mégis, vajjon kicsoda ő?

Mikor aztán a dölyfös, kegyetlen Heródes meghalt, a szent család visszatért Nazarethbe, Ott növekedik vala kedvességben Isten és emberek előtt. Meg vagyon irva, hogy szüleinek engedelmese fia volt. Nem zúgolódott, részt vett nevelő atyja munkájában, furt, faragott és legnehezebb dolgát is szelidséggel végezte. De néha játszótársak is kerültek köréje. A reb fia, meg a szomszédokéi és a játéknak mindig az lett a vége, hogy a kis Jézus okos beszéde lekötötte őket és elfeledve játékaikat, hallgatták szájátva, szemmeresztve őt. A zsinagóga takarítójának fia a reb büszke fiára nézett és ingerkedve mondta:

— Te reb fia! Többet tud ez, mint az apád.

A reb fia a dühtől sápadtan kérdezte csaknem rekedt hangon:

— Miért, te?

— Mert nagyon szépen beszél a próféták jóvendőseiről. És azt mondja, hogy a Messias itt van, lejött a földre, csak nem ismerik.

A kis Jézus figyelemmel kísérte a vitaközlést. A reb fia dühösen nézett rá.

— Te is azt hiszed magadról?

— Azt! — felelte a kis Jézus szeliden.

Ökölbe szorult a reb fiának keze. Fölakarta emeli, hogy rásujtson a kis Jézus szent fejére. De kezeit mozdítani sem tudta.

A kis pajtások hangos nevetése közt iramodott hazafelé és otthon mindent elpanaszolt.

Az öreg reb éppen Mózes könyveit forgatta. A gyermek panaszára, de különösen arra, hogy a fia keze erőtlenné lett, kitekintett az ablakon. Ott nem messze egy kis pázsiton üldögéltek a kis pajtások — körülben Jézussal.

Es nézték szép arcát, nyájas tekintetét, hallgatták nagykosságu szavait. Tudták, hogy a Mária fia, azé az angyali szépségű és szent szeretetet sugárzó asszonyé.

Es a reb és a kis pajtások tündödvé, szinte szent félelemmel nézték és töprengve gondolták:

— Vajjon kicsoda ő?

A husvéti ünnep kezdetével pedig szegény és gazdag felkészült a szent városba. Ők szegényesen; gyalogszerrrel mentek. A nap rájuk tűzött, a lég nyomasztó volt. Enyhületet nyújtó fa, forrás aig volt az út mentén. Kövecsek, bozótok bántották a tizenkét éves isteni gyermek testét, lábát. Anyja és József fogták kezeit, hogy csökkentsék fájdalmát. De ment, ment. Az ő isteni Atyjának sietett a hajlékába. Szívét, lelkét az öröm fojtotta el, hogy ott lehet nemsokára, hol ájtatos zsolozsmákkal, gyönyörű zenével, válogatott énekekkel zengik folyton édes Atyjának dicséretét. Az arany és cédrusoszlopok közt, tömjének füstfelhőivel az oltárra rátett áldozatok ég felé törő lángjával magasztalják az Urat.

Hol az Ur méltó imáadására a legnagyobb fényt és pompát fejtették ki. Odasietett. És felelte hosszú gyaloglását.

Mikor belépett a felséges hajlékba, úgy érezte, mintha mindig itt lakott volna; kereste a bölcsék, az írástudók főbjeit, hogy megfesse nekik az írás nehezebb helyeit és hogy ő is feleljen nekik.

Magas emelvényen ültek azok méltóságos öltözeteikben. A tizenkét éves isteni gyermek egyenesen feléjük tartott. Az egyiknek írására mutatott és fejtegetni kezdte azt. Ámulva nézték az írástudók. Neki engedték a legtekintélyesebb helyet és kérdezte őket, valamint ezek is őt.

A meglepetés moraja hangzott körül. A nagytapasztalatu bölcsék egymásra néztek, mert ez csodával határos dolognak tetszett.

De még aztán akkor nőtt nagyra ez a bámulat, mikor szülői sok keresés után ott találták őt.

Hát az a szegény názáreti ács, hát az a jámbor asszony szülei e bölcs fiának?

Es tündödvé fürkésző szemmel nézték a kedves, okos gyermeket, kiből akkora tudomány és bölcsesség van.

Es kérdik önkéntelenül:

— Vajjon kicsoda ő?

Mikor feltámadása után az Olajfákhegyére kísérték tanítványai és megdicsőült testével a menyekbe emelkedett, ötszáz ember látta.

A tanítványok, az ötszáz ember látott, hitt és tudták, hogy kicsoda ő.

Es mennek minden felé és elmondják ezt a csodát.

A tudósok, farizeusok hümmögve hallgatják, vállukat vonogatják és tündödvé kérdik: vajjon kicsoda ő?

Nézik, bámulják az értünk földre jött Istenembert a dúsak, a modern írástudók és farizeusok.

Tündödvé megállnak csodatetteinek gondolatára. Es a földi féreg sem átalija elálatni eszt és beburkolni szívét a gőgösség rongyival. Es nem szégyeli kérdezni, hogy:

— Vajjon kicsoda ő?

Karácsonyra.

Irla: *Christoné Dús Ilona.*

Miatyánk Ur Isten, ki a mennyekben vagy,
A te bölcseséged be' végtelen, be' nagy.
Hatalmad erejét érzi fű, fa, virág,
Földre hull előtte az egész nagy világ.
Lényed — mely felfogja emberi agy — nicsen,
Napként tündöklök az, hogy reánk fényt hintsen.
Csupán intésedre semmi lesz, mi nagy volt,
Megnémül minden ajk, ha dicsért, ha vádolt.
Haragod megrázza a rónát, a bérzetet,
Tengert korbácsol fel s tép ki őserdőket.
Ha megdördül a menny, s megkasad az égbolt,
Fénye úgy sugárzik, mint vakító tűzfolt.
Megrendül a lelkünk, felsőhajunk hozzád:
Ne éreztesd velünk haragod nagy voltát.
Es ha indulatod elcsillapul, csend van,
Téged dicsőít a madár is dalában.
Ég könnyében furdik minden kicsiny fűszál,
Ezer színben ragyog benne a napsugár.
Harmat virágkelyhén, szivárvány az égen
Mind velünk dicsőít, miatyánk egy Isten.
Feltámad szívünkben a remény, a hála,
Csak te benned bizunk, királyok királya.
Megszenteljük neved, országodra várunk,
A te birhatóságod minden óhajtásunk.
Te neked áldozunk e mai szent napot,
Lásd teljesülve minden akaratod.
S mint angyal ajkáról felett a magas mennyben,
Ajakunkról az ének ma tehozzád zengjen.
Legyen szegény, gazdag ma mind elégedett,
Óh! add meg számunkra a napi kenyeret.
Töröld le a könnyet, szüntesed a bánatot,
Tedd boldoggá s áldd meg e nagy, e szent napot.
Be' nagy, be' hatalmas is vagy örök Isten,
Segedelmed nélkül pillanatunk sincsen.
Óhajodra alszik életünk fátylaja,
Megszünik a sóhaj, szívünk dobogása.
Megáll utjában a nap izzó világa,
Elmerül a világ örök éjszakába.
Földre hull az égnek milljó csillag éke
S üléstért szállunk szent színed elébe.
Ha véténk ellened, bocsásd meg minékünk,
Téged, igaz Isten, térdre hullva kérünk.
A te szereteted, a te igazságod
Átöleli ezt a széles, nagy világot.
Es hogy e jószágra érdemesek legyünk,
Mi is megbocsájtunk, kik vétettek nekünk.
S ha a kísértések sok ezer alakja
Szemünket, szívünket téled elragadja,
Óh! oltalmaz, védj meg, hogy bűnbe ne essünk,
Ne hagyj el, őrizd meg a hinártól lelkünk.
Mindazt, mi véték, bűn, elkerüljük félve
S hálával tekintsünk hozzád fel az égre.
Ne szálljon haragod gyermeked fejére,
Árassd áldásodat lankadó kezére.
Es ha lerokadnánk csapás sulya alatt,
Emelj kegyeidbe s halld meg panaszunkat.
De ha erőt venne rajtunk is a gonosz,
Kérve kérünk téged: azért ne ostorozz!
Vezess igaz utra atyai jószággal,
Töltsd tele szívünket a hit malasztjával.
... Légy példa előttünk, te magasztos jászol,
Szent fényedben égni, tündökölni látszol.
Ó általa kérünk, ki ma ott született:
Áldd meg Isten e szent Karácsony ünnepet.
Feleljünk ma minden könnyet, bánatot,
Tedd boldoggá atyánk az egész világot.



Veszedelem a csibék között.

Irla: Kines István.

Ha a dorozslói csibék krónikát szerkesztenének, bizonyosan véres betűkkel örökítenék meg benne azt a napot, melyiken Keserű Náczi, az én komám eljött hozzám panaszkodni. Hogy kire, mire panaszkodott? azt hiszem fölösleges lesz elmondanom. Ugyan kire panaszkodott volna, ha nem a rossz időre, meg a feleségre? Parasztember avval a kettővel áll örökké hadi lábom.

Az idő ellen annyiban volt kifogása, hogy a nyár tisztára mintha megbomlott volna: olyan könnyezést cselekedett meg hónapszám, mint a kinek öreganyját temetik. A felesége meg még annál is jobban megbomlott: elkezdte az ura gatyáját viselni.

Peg hát az mégis csak skandalum.

S még ha okosan tette volna, úgy hogy Keserű Náczi nem veszi észre. Hanem dehogyan. A világért se csinálta volna suttymban, hanem világos nappal, ország-világ szemé láttára alázta meg az urát, ott, a hol megalázhatta.

Az én komám legalább egészen nekikese-redeit, a hogy belelogott az asszony komiszkodásának a fölpanaszolására.

— No... no... no — csitítottam én — nem kell az ördögöt olyan feketére fősteni.

— De mikor még annál is feketébb — tört ki Keserű Náczi haraggal — tessék megpróbálni. Átengedem a teste lelkét egy hétre...

— Köszönöm szépen, édes komám uram, megköszönöm — nevettem a szives ajánkozásnak.

— No ugy-e, hogy nem kell? Tudtam én, hogy nem kell kutyának sem a rongyos terem-tése. És én... csak tessék most elgondolni, én összeesküdtem vele, egy igába fogtam magamat vele halálos holtunkig. Hát az nem keserves?

— Egy kis békétürés, komám, csak kis békétürés...

— Furcsa! mintha úgy is nem tűrnék. Hónapszám töröm, mint valami esztendő birka, hogyan diktál nekem naphosszat. Ez így nincs jól, csak álljak félre; ő mindenhez jobban könyit; csudálom igazán, hogy a pipám csutoráját is nem ő szopja, mikor ráakarok gyujtani. Minden gyerek neki engedelmeskedik: valóságos senki, semmi vagyok a háznál. Ha korcsmába mennék két deczire, ott is ő mondja meg, mikor lehet, mikor nem. S ha egyszer kimondta, hogy itthon maradsz, akkor a fejem tetejére állhatok, mégsem lesz az ivásból semmi. De nem azért mondom, mintha italos volnék, eszem ágába sincs. Szeretném azonban tudni, mire való a gazda a háznál, ha egyszer semmire se jó?

Idegesen hadonázott a két öklével. Szegény komám! Most bátran meglehet, nem állott a feleségével szemközt.

Ugy látszik, azt várta, mit szólok majd én a dologhoz. Csakhogy mit szóljak? Összeveszitem a feleségével? ráuszitsam arra az asszonyra, hogy fölforduljon tőle a házi béke-ség? az ilyen háládatlan dolog lett volna. Azt mondtam:

— Tudja mit, édes komám uram?

— No?

— Hát én csak amondó vagyok, hogy míg egyáltalán valamit mondhatnék, hallanom kell a feleségét is.

— Hiszen mondtam, hogy elhozom.

— Ujra köszönöm, ne faradjon vele, majd én megyek el magukhoz.

— És kijönne hozzánk falura? — kételkedett az én komám.

— Miért ne?

— Az Isten is megáldja érte — hálálkodott az én emberem — jöjjön, édes komám uram, minél előbb jöjjön és csináljon rendet minálunk, szeretettel kérem. Hanem...

— No, hanem?

— Hanem az asszonynak ne higgyen el mindent, szeretettel kérem, ne higgyen neki; lóvá teszi az még a tulajdon édesapját is: hamis, a mig meleg.

— Azt csak bizza én rám, komám uram.

— Jól van no, hiszen rábizom; de rostát mégis hozzon magával, azt jó lélekkel tanácsolom.

— Ne féljen, nem állok olyan hamar kö-télnek.

— Ugy már helyesen van, tisztelt komám uram és addig is az Isten megáldja.

— Isten hírével — bucsuzkodtam tőle.

Két hétig színét se láttam; csak félfüllel hallottam felőle, hogy Keserű Náczi komám kezd már magát kivonni a felesége befolyása alól. Akkor sem enged az asszonynak, mikor igaza van s kosszá folyást azzal ijesztgeti:

— No megállj, Trézsi, hiszen csak megállj. A komámurammal ketten úgy meggregulá-zunk nemsokára, hogy szelidebb léssz te még a kezes báránynál is.

Keserű Teréz természetesen cukorédeset nevetett hozzá:

— Fújd föld a komádat — mondta való-ságos szemtelen asszony módjára s még mindig csak nevetett hozzá.

Az az arczátlanság persze engem is kivert a barázdából. Első haragomban teljesen Náczi



komám pártjára állottam. Most már hat ökörel se tartanak vissza, hogy kine menjek Keserűkhöz Doroszlóra rendet csinálni. Adok én annak az asszonynak engemet fölfujni.

Mikor beállítottam hozzájuk, majdnem megbotlottam két csibében. Az egyiknek ráléptem a lábára, az visitani kezdett s mikor a másik lábammal iparkodtam az egyensúlyt emide billenteni, hát nem tiprok le avval is egy verébnagyságu tarka csibét? Letiportam biz' én. Ugy kiadta páráját, csak nem is nyekkent. Oldalt egy anyatyuk dühösen borzolta tollait; azt hittem, szemeim közé ugrik iziba. Aztán a merre csak néztem, aprómarha aprómarha hátán: csibe, récze, lud: olyan vad litániát cselekedtek meg, hogy bizonyosan belezöldül, a ki fél napig hallgatja.

— Ördög vigye a sok csibédet! — fakadtam ki hirtelen fellobbanással.

A komám éppen akkor törtetett felém. Neki is vigyázni kellett minden lépésére, hogy egyetlen nyivákoló marhát ki ne pusztítson e világból. Mind ott veszekedett a lába között.

— Bizony, édes komám uram — fogadott engem hangos lelkesedéssel — nehéz annyi állat között rendet tartani. Mert hiszen ha még eszköz volna...

— Akkor hát legyen magának, komám uram, több esze.

— De mit csináljak, szeretettel?...

— Tekerje ki a nyakát valamennyinek.

Elképedve nézett reám.

— En... hogy én tekerjem ki? — höbötölte félénken.

— No igenis, hogy kend — erősítettem én — mert míg az a sok lud, kacsa, csibe gárog, sápi, nyivákol az udvaron, addig csak tegeyen le róla, hogy maga legyen az ur a maga portáján.

— Ne mondja — tamáskodott Keserű Náci félének mosolygással.

— Pedig mondom biz' én.

— Hát bántanak engem azok a szegény csibék? — próbálta a boldogtalan állatokat szerény párfogásába venni.

— Leverik a lábáról, ugy bizony, édes komám uram.

Keserű Náci rázta a fejét, mint a parasztember a mérőt, mikor a zsák nem igen akar már többet elvadásolni.

— Furcsa... nagyon furcsa.

— Pedig igenis egyszerű az, édes komám. Ha tetszik, pár szóval megmagyarázom.

— Hallottam már — nyitotta meg két füle zsiipjét a paraszt.

— Elsőben is az az ur a háznál, kié a bugyelláris — kezdtem én.

— A már igaz. Csakhogy minálunk én kezelem a bugyellárist... hehehe...

— Az üreset kend kezeli, az már csak Ugyan igaz. Eladja gabonáját, lovait, ökrét: egyszerre sok pénzt kap, abból magának tart pár forintot s a többivel betömi a lyukakat. Nem ugy van?

— Mi tagadás. Minden százasnak megvan már a maga helye.

— No lám! lassan rákadunk, hoi szorit a csizma. A visszatartott forintok elfogynak s aztán?

— No aztán — szedte rárczba homlokát Keserű Náci, szinte láttam, hogy valósággal keserű előrzet gyötri.

— Azután a feleségéhez megy pár hatosért — vágam bele az elevenbe. — Az asszonynak mindig van: az szállítja a csibét, tojást minden héten kétszer is a városba; megveteti a gazda gabonáját, de a pénzből csak ugy juttat neki, ha módjával kezdi:

«— Édes kedves feleségem, csak két deczire valót, az Isten is megáldjon.»

Keserű Náci ökölbe szoritotta két kezét. Egy fiatal kakas éppen akkor keveredett a lába közé, de azt meg ugy megrugta, hogy nekifordult a kerítésnek.

Az volt a legnyilvánvalóbb bizonyítéka, mennyire igazat adott énnekem.

Tovább nem folytathattam, mert az asszony is elém került.

— Isten hozta, édes komám uram, no csakhogy mégis megjött. Hogy örülünk! Ugy-e, Náci? De ne nézz olyan savanyun, bizony no, még azt kell hinnem, hogy kicselkedtél egy csutora eczetet.

— Már megint kezdi! Tessék — figyelmeztetett engem a gazda. — No hanem majd adok én a csibédnek, megállj!

— Mit akarsz a csibéimmal? — pattant föl az asszony.

— Semmit — morogta fogai között Náci — láss a konyha után, én meg borért megyek. Adsz pénzt.

— Itt van ni. De aztán mond ám meg a korcsmárosnak, hogy a javából adjon, különben deczi kevés, hanem annyit se veszünk tőle.

— Belem akarsz avval botlani? — szikrázott a paraszt szeme.

— En? Mivel?

— Hát hogy azt a deczit emlegeted.

— Náci, Náci — torkolta le urát az ügyes asszony. — Eredj utadra s ne beszélj. Csak arról tudnám leszoktatni egyszer — fordult azután nevetve felém — nehéz természete van az uramnak nagyon: folyvást morog, mint egy mosó medve.

No de nem folytatom. Az asszony szives volt, olyan szives, hogy szinte megsajnáltam, a miért az imént az urával elleneesküdtem. Pedig annak az összeesküvésnek folytatása is lett. A Keserű pár néhány nap mulva iszonyu mód összeverekedett. Nem kevesebbről volt szó, minthogy Keserű Náci az asszony távollétében minden aprómarháját eladta a tikásznak. Verekedtek, mondom, hogy még a toll is röpült a házbán.

A faluban különben mindenki az asszony pártjára állott. De hogy Keserű Náci a férfiaknak később tudomására adta, mi indította őt arra, a miért a tikással azt az üzletet megkösse, mikor azután elmesélte, hogy az asszony kifogyván az aprópénzből, alázatosan kerül meg nap-nap után ő hozzá minden garasért, akkor azok a férfiak is gondoltak valamit, az a gondolat pedig rövid pár hét alatt ugy kipusztította Doroszlóból az aprómarhát, hogy az a munka tiz görénynek is bücsületére vállalt volna.



A riporter.

Bolyong tanyátlan. Büszke koldus.

Gyűlölt, becézett kellemetlen ur!

Ott áll a termék szögletében

Az élet tanú s bírja képen —

Ma hiva — holnap hivatlanul.

Fanyar mosolylyal eltagadja,

Hogy büszke álmok balga rabja,

S míg pompát, fényt, szerelmet áhít,

A köznapok tragédiáit

Unottan mind betükbe rója,

Az álmok rajongó álmódója.

Csak néhanap, bús éjszakákon

Virrasztani, ha egyedül marad,

Ki kél a lelke börtönéből,

Amint a vágy mint lángra kap:

Szerelmet, fényt, hirt követelve

Csapong ilyenkor balga kedve, —

Gondját, keserűt s mind, mit áhít,

A lelke bus tragédiáit

Szilaj, csengő rímekbe rója

Az álmok rajongó álmódója.

De, ha kigyúl megint a hajnal —

Sápadt, fakón, álmatlanul,

Ott áll a termék szögletében,

Az élet tanú s bírja képen

A kis fanyar, unalmas ur.

Sok este hiába járnak

Körülte a kisértő árnyak,

Nem ér rá, bár álmodni vágyik

Most a nap tragédiáit

Lázás sietve rója . . . rója

Az álmok rajongó álmódója.

Dutka Ákos.



Két váradi püspök vezetékeve.

Irta: Dr. Karácsonyi János.

Főlöszleges arra szót vesztegetni, hogy mennyire tökéletesen az olyan férfiak élettrajza, a kinek családi összeköttetéseit nem ismerjük. Pedig a régi magyar püspökökét sokszor nem ismerjük, mert hisz gyakran még azt sem tudjuk, mi volt a vezetékeveük, hogy ismerhetők tehát családunkat?!

Két, méltán híres váradi püspök vezetékeveit s ezzel együtt családi összeköttetését akarjuk e csekély értekezésben megállapítani s így élettrajzukhoz az alapokat lerakni.

I. Futaky Demeter.

Az a főpap, ki 1345-től 1373-ig ült a váradi püspöki széken, méltán számítható jeles embereink közé. Elég róla annyit felemlitenünk, hogy ő készítette el Kolosváry Márton és György művészek által Szent-István, Szent-László és Szent-Imre ércszobrait s állíttatá azokat a váradi székesegyház elé.

E nevezetes főpapot Pray Gy. Nethkeynek nevezte el, nyilván azért, mert Neksey Demeter (Demetrius de Nekche vagy de Nechke) 1326-iki adományát 1355-ben megerősítteté. Ebből azonban nem következik semmi.

Sokkal biztosabbnak látszó nyomokon indult el Bunyitay Vincze, midőn a váradi püspökség történetét írta.¹ I. Károly királynak 1341. május 10-iki levelében rátalált Meszesi Demeterre. Ez akkor (1341-ben) budai éneklőkanonok, királyi káplán és egyszerűs mind váradi kanonok volt.² Bizonyos az is, hogy váradi püspökké való kinevezetésekor (1345. július 15.) Demeter budai prépost, zágrábi és váradi kanonok volt³ s mivel azelőtt a királyi udvar többször küldötte őt követül Nápolyba,⁴ biztosra vehető, hogy a királyi káplánok közé is tartozott.

Mi könnyebb már most, mint azt gondolni, hogy az a Meszesi Demeter, a ki 1341-ben a budai éneklőkanonokság mellett váradi kanonokságot is birt, 1345-ig előlépett a budai prépostságra s így találta őt 1345-ben a váradi püspökké való kinevezés, annál is inkább, mert mind Meszesi Demeternek, mind a püspökké lett Demeternek váradi kanonokság volt a mellékjavadalma?! Kivált most mily könnyű ily gondolatra jönni, mikor a káptalanokban a fokozatos előléptetés divik!

Azonban óvatosságra int bennünket az, hogy Meszesi Demeter hivatalai még sem egészen egyeznek a váradi püspökké nevezett Demeter hivatalaival. Ha meg még szorgosabban vizsgáljuk történelmi kutforrásainkat, még nagyobb különbséget találunk a két Demeter között. Azt találjuk, hogy Demeter nevű a budai prépost nemcsak 1345-ben, hanem 1342. december 10-én,⁵ sőt már 1337-ben is.⁶ Ellenben Demeter nevű a budai éneklőkanonok nemcsak 1342-ben, hanem még 1343. október 19-ikén is.⁷ Ez adatok azt mutatják, hogy a budai egyházban egyszerre két Demeter szolgált. Egyik az 1337—45. években mint prépost, a másik, Meszesi vezetékeve, az 1332—43. években, mint éneklőkanonok.⁸

Lehetne talán különböző módokat kigondolni Meszesi Demeternek a későbbi váradi püspökké való azonos voltára, de hát minek, mikor azok a módok sem adnák meg a történelmi bizonyosságot? Minek, mikor az ő atyja és testvére vezetékeveiről maga Demeter váradi püspök már püspöksége idején tesz nyilvánvaló vallomást?

1346. június 23-ikán ezt a folyamodványt nyújtotta be Demeter váradi püspök az apostoli szentszéknél:

¹ A váradi püspökség története. I. K. 181—88. l.

² Anjoukori okmánytár, IV. K. 91—92. l.

³ Theiner, Mon. Hung. s. ill. I. K. 688., 742. és 700. l.

⁴ Fejér, Cod. Dip. IX/2. 398.

⁵ Fejér, Cod. Dip. IX/1. 60. Tudom, hogy az Anjoukori okmánytár, IV. k. 292—93. l.-in 1477-iki átiratból közölt oklevélben »Petrus« áll »Demetrius« helyett, de ez csak az 1477-iki másoló hibája. V. ö. Urkundenbuch zur Gesch. d. Deutsch. in Siebenbürgen II. k. 3—4. l.

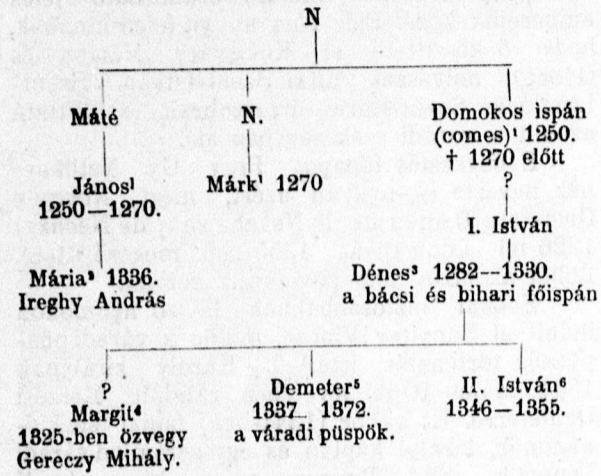
⁶ Monum. Vatic., S. I. 4. I. k. 199., 402. l.

⁷ Zichy cs. okmánytára, II. k. 83. l.

⁸ V. ö. Anjoukori okmánytár, II. k. 636. l., III. k. 38., 40., 232., 326. l. IV. k. 149. lap.

Supplicat S(anctitati) v(estre) devota et humilis creatura vestra, Demetrius episcopus Waradiensis, quatenus sibi et Dionisio patri ac Stephano fratri suis de Futac, Colocensis diocesis, plenam indulgentiam et peccatorum suorum remissionem semel, tantum in mortis articulo concedere dignemini uti in forma.¹

Egyszerre fény derül ezzel Demeter váradi püspök származására. Kiténik, hogy ő is azon főúri családok egyikének sarjadéka, a kik a XIV. században versenyezve adták fiaikat a papi pályára s el is érték azt, hogy soha előkelőbb, magyarabb püspöki kar nem állott a magyar kath. egyház élén, mint épen a XIV. században (Bebek, Garay, Laczkfy, Telegdy, Kanizsay stb. családok tagjai.) Mert a Futaky család már csak vagyonával fogva is, de még inkább bírói kiváltsága és Demeter püspök atyjának viselt hivatalai révén méltán sorozható a főúri családok közé. Töredékes, hirtelenében összeszedett adatokon épülő nemzedékrendje ez:



A mint látható, e nemzedékrend egyhelyt bizonytalan. Nincs rá adatunk, vajjon I. István Domokos fia volt-e vagy pedig Márk? Az oklevelek azt sejtetik, hogy Domokos mester utóbb ispán mind Jánosnál, mind Márknál idősebb volt, mert 1270-ben már halott és mert 1250-ben is ő nevesebb ember, úgy hogy Jánost az ő felemlítésével teszik ismeretesebbé. Az időrend azt is mutatja, hogy Domokos nagybátyja volt Jánosnak, mert csak így érthető, hogy unokája 1282-ben már önálló ember. I. Istvánnak és leszármazóinak Máté fia Jánossal, Márkkal és Domokossal való összefüggése kétségtelen. Mária 1336-ban világosan (harmad) unokatestvérének vallja Dénest I. István fiát, még pedig a kövi (bánmonostori) káptalan előtt, tehát olyan helyen, a hol az ő családját nagyon jól ismerték. Továbbá 1355-ban II. István azon 1250-iki levelet, amelylyel János Futak egy részét szerezte; a maga részére iratja át.⁸ Ez világosan mutatja, hogy János után mint legközelebbi vérrokon ő örökölt.

Demeter püspöknek atyja a XIV. század elején Ujlaky Ugronnal és a többi délvidéki főurakkal együtt I. Károlyhoz csatlakozott. Ezért I. Károly Bács megye főispánjává tette, 1316-ban még ez volt.⁹ De 1320-ban már bihari főispán és sólyomkövi várnagy s ez maradt legálább is 1330-ig.¹⁰

Épen sólyomkövi várnagysága mutatja, hogy I. Károly, a mikor őt Biharvármegye főispánjává nevezte ki, nem csupán előléptetni akarta őt, hanem biztos, hű kezekre óhajtottá bizni Biharvármegyet, a fellázadt s 1317-ben levert

¹ E nagybecsű adatot VI. Kelemen pápa supplicatió regestáiból (Clement VI. Regesta Supplic. a V. p. II. 11. fol. 67.) még boldogult Ferdinánd Özséb atya, a ferenczrendűek történetének nagyérdemű kutatója jegyezte ki a pápai supplicatiók regestáiból s ő adta át dr. Vározy Gyula székesfehérvári püspök urnak. A püspök ur pedig nekem adta át. A pápa a kérelemre rájegyezte Fiat. R. s az ennek következtében kiállított levél »Datum apud Villam Novam Avinionensis diocesis. IX. Kal. Julii anno quinto« 1346. junius 23-án kelt.

² Fejér, Cod. Dip. IV/2. 67. és Wenzel, Árpádokori okmánytár, VIII. K. 294. lap.

³ Anjoukori okmánytár, III. K. 266. l.

⁴ Wenzel, Árpádokori okmánytár, IX. K. 338. l. Anjoukori okmánytár, I. K. 441., 581. l., II. K. 482. l., III. K. 266. l., V. K. 359. l. Bács-Bodrogh vármegye egyetemes monographiája, 175-76. l.

⁵ Regest. supplicationum Clem. VI. a. V. p. II. 11. fol. 67. és Bács-Bodrogh vm. monogr. 176. l.

⁶ Anjoukori okmánytár, II. K. 211. l.

⁷ Anjoukori okmánytár, III. K. 266. l.

⁸ Bács-Bodrogh vm. monogr. 176. l.

⁹ U. ott., 175. l.

¹⁰ Anjoukori okmánytár, I. K. 581. l. — Bács-Bodrogh vm. monogr. 175. — Zalamegyei oklevéltár I. K. 226. l. — Fejér, Cod. Dip. VIII/3. 423.

Barsa nemzetség (Kopasz volt nádor és társai) fészket. Méltán következtetjük ebből azt is, hogy Futaky Dénes kinevezése Biharvármegye főispánjává és sólyomkövi várnaggyá mindjárt 1317-ben, a lázadás leveretése után történt.

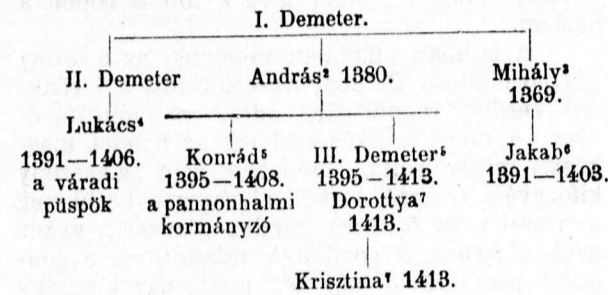
Mindenesetre biztos, hogy Futaky Dénes hosszú időn át ült Biharvármegye főispáni székén és így midőn fia, Demeter Nagy-Váradra bevo-nult, rég ismert család tagjaként üdvözölték őt hívei.

II. Órévy, másként Morhát-Szántay Lukács.

Az a második, méltán nevezetes váradi püspök, a kinek vezetéknevét és családját meg akarjuk állapítani, 1397-től, 1406-ig állott Szent László egyházának élén, s azzal, hogy a budai egyetemnek 1395-96-ban kancellárja vala, oktatástügyünk egyik kiváló alakja marad.

Az országos levéltárban levő »Liber Dignitariorum« Szántódynek írja vezetéknevét, Szirmay pedig Jánynak.¹ Ez utóbbinak állítása szót sem érdemel. Mostanában Borovszky, én és Szentkláray Órévy-nek kezdetűk őt írni, még pedig oklevelek alapján. E helyütt épen azt akarjuk igazolni, hogy ez »Órévy« elnevezés helyes, bár bizonyoz tekintetben a Szántódy név sem állott távol az igazságtól.

Az Órévy, másként Morhát-Szántay család nemzedékrendje ez:



Épen azt igazoló oklevelet, hogy II. Demeter atyja I. Demeter volt, nem találunk. De világosan következik ez abból, hogy Konrádot III. Demetert és Jakabot két oklevél is Lukács püspök unokatestvéreinek (fratres patruales) mondja.²

Hogy Lukács püspök vagy atyja II. Demeter milyen vezetéknevet használt, nincs tudomásunk.

Az kétségtelen, hogy mind András, mind fiai az Órévy nevet használták. Nemcsak az bizonyítja ezt, hogy az oklevelek túlnyomó részben ezt használják (11 eset közül kilencszer),³ hanem az is, hogy Órévy-eknek írják őket akkor is, midőn nem órévi, hanem eineni (vé-mendi, Baranyam.) uradalmuk miatt vonják őket perbe.

Ellenben az is bizonyos, hogy mind Mihályt, mind fiát Jakabot mindig Szántayaknak írják.⁴

D: melyik Szántóról? Mert ilyen sok volt, kivált az Al-Duna mentén.

Ezt egyedül egy 1403. január 22-ikén kelt, kölcsönös örökösödést kikötő szerződésből állapíthatjuk meg. E szerződés szerint a nagyváradi káptalan előtt, tehát a hatalmas és gazdag unokatestvér, Lukács püspök székhelyén s az ő közbenjárására egyrészt »honorabilis vir dominus Corradus, filius Andree de Oren, archidiaconus de Borsua in ecclesia Agriensi et concanonicus (capituli Waradiensis), ac Demetrius frater suus uterinus« et Jacobus filius Michaelis de Zantho frater eorum patruelis »másrészt pedig »Nicolaus filius Michaelis dicti Morhathy de eadem Zantho in sua ac nobilis puella Dorothea vocate, sororis sue, Michaelis Michaelis filie (igy) de kures personis« megszakadás esetén kölcsönös örökösödésre lépnek. Mivel nincs kétség benne, hogy Morhát Mihály fiának Miklósnak Morhát-Szántón (és nem Herczeg-Szántón vagy Fel-Szántón) volt birtoka s mivel Órévy Konrád és Demeter unokatestvére

¹ Bunyitay id. m. 1. k. 218. l.

² Orsz. levéltár, Dl. 6667.

³ Zichy cs. okmánytára, III. k. 374., 378. l.

⁴ Monum. Vatic., S. J. T. III. k. 283. l.

⁵ Orsz. levéltár, Dl. 12821.

⁶ U. ott és Zichy cs. okmánytára, IV. k. 468. l.

⁷ Zichy cs. okmánytára, VI. k. 265. l.

⁸ U. ott V. k. 76., 148. l.

⁹ Zichy cs. okm. tára, V. k. 441., 509., 521., 554., 556., 587., l., VI. k. 160. l. — Orsz. levéltár, Dl. 6667., 12821.

¹⁰ Zichy cs. okmánytára, III. k. 374., 378. l. IV. k. 468. l. — orsz. levélt. Dl. 12821.

Jakab, ugyanazon Szántóról (de eadem Zantho) veszi vezetéknevét, a melyről Morhát Mihály fia Miklós, az is nyilvánvaló, hogy e Szántay Jakabnak nem más Szántón, hanem Morhát-Szántón volt birtoka, lakása s erről írják őt Szántaynak.

Az Órévyek és Szántai Jakab magszakadás esetére leköltött birtokai ezek: Órév, Émely, (Veinend), Személy (Szebény), Tótfalu, Csuzsa, Sepse, Ujfalu, Karikánd, Csátár, Veresmart, Ug, Szénaszeg (Baranyamegyében), Béles (Belch, Tolnamegyében), Szár, Szántó, Szentmiklós és Tadis, (Bodrogyamegyében). Ellenben Morhát-Szántay Miklósnak birtokai voltak: (Szántó), Valter, Asszonyfalva (Bodrogyamegyében), Tapolca, Erwes (igy Ewros-Örs helyett), Töttös (Thijthes), Kenyeres, Paraszti, Bethéháza (vagy Becseháza), Fejéregyháza (Bácsmegegyében), Csik (Valkó megyében), Scharovcz (Szilárvocz?), Taliha és Fácánovcz (Szerém megyében).¹

A felsorolt birtokok közül e helyütt csak Órév és Morhát-Szántó fekvése érdekel bennünket.

Órévről már Csánki kimutatta, hogy a Dunapartján valahol Vörösmarttól délre fektett.² Épen az, hogy a Duna mellett esett, mutatja, hogy nem lehetett összefüggésben a különben is csak 1390 táján szerzett Émely, Személy és Tótfalu falvakból álló érmélyi (vé-mendi) uradalommal. Ennélfogva csak a Vörösmart, Csátár, Csuzsa és Sepse falvakból álló s a Duna közelében eső uradalomnak volt feje. Mivel Vörösmart és a Duna közt hajdan még határ falu állott, valóban valamivel még lejjebb, Vörösmarttól délkeletre, Herczeg-Szölöstől egyenesen keletre volt Órév falu.

Morhát-Szántó hollétére nézve az ad először utmutatást, hogy Szántay Jakabnak Szántó nevű faluját (tehát Morhát-Szántót) 1391-ben egyrészt Szentkirály és Mező-Szentgyörgy, másrészt Arnat és Apáti (most Apatin) falvak, illetőleg városok közt sorolják föl.³ E helyek pedig mind a régi Bodrogya déli részén a mai Apatin és Priglevicza-Szentiván környékén állottak. S valóban az 1522-iki tized-lajstromban Aranyan, Valfar, Apáti, Szentkirály falvakkal egy csoportban, nevezetesen pedig Ordód és Ivánfalva közt újra előkerül Szántó falu, még pedig mind Herczeg-Szántótól, mind Sárköz-Szántótól megkülönböztetve.⁴ Világos tehát, hogy a mai Ferencz-csatornától délre Apatin körül kell keresnünk a régi Morhát-Szántót. Legközelebb vezet bennünket e falu egykori helyéhez Iványinak azon adata, hogy Szántó falu 1423-ban Metessel volt határos⁵ (valamint az 1522-iki lajstromban e Szántó után következik Ivánfalva is).⁶ Heterőről biztos, hogy a mai Kupuszina helyén állott (Zombortól nyugatra), tehát a mai Kupuszina és Apatin közt feküdt egykoron Morhát-Szántó is.

Tekintsünk már most Morhát-Szántó egykori helyéről a Duna jobb partjára. Ott, Morhát-Szántóval csaknem szemben egy kissé föl-jebb állott egykoron Órév. A közelség, a Morhát-Szántó faluban való együttes birtoklás ad-ják nyitját annak, miért lépett az Órévy és Morhát család oly nagy barátságba s 1403-ban kölcsönös örökösödésre. Az 1403-iki szerződés pedig megmagyarázza azt, hogy 1407-ben az einélyi (vé-mendi) uradalmat érintő határjárás-nál miért van felírva az érdekelték közt Morhát Miklós is!⁷ E helyütt Miklóst Morhát fiának írják, pedig mint láttuk, Mihály fia volt. Azért írják azonban Morhát fiának, mert ő már a Morhátfy vezetéknevet használta s ezt fordították le »filius Morhardy«-nak.

Megjegyezzük még, hogy az Órévy és Szántay család előbb halt ki, mint a Morhátfy vagy Morhát Szántay.⁸ 1480-ra azonban ez utóbbinak is magvaszakadt.

Az előadottakból látható, hogy Lukács püspök unokaöccsei közül kettő Órévy, egy pedig Szántay (Morhát-Szántay) nevet viselt. Már most, hogy a kettő közül Lukács püspök vagy atyja II. Demeter melyiket használta? nem tudjuk. Ha esetleg valamelyik oklevélben »de Zantho«

¹ Orsz. levéltár, Dl. 12821.

² Magyarország tört. földrajza, II. K. 513. l.

³ Zichy cs. okmánytára, IV. k. 468. l.

⁴ Csánki id. m., II. k. 185. l.

⁵ Iványi, Bács-Bodrogh tört. helynévtára, II. k. 112. l.

⁶ Csánki id. m., II. k. 201. l.

⁷ Zichy cs. okmánytára, V. k. 509. l.

⁸ Orsz. levéltár, Dl. 12821. V. 6. Iványi id. m., II. k. 128. l.

nak írják őt, s a Liber Dignitariorum készítője ezt olvasta a Zanthod-nak, nem nagyon tévedett, mert viselhette Lukács püspök a Szántay nevet is, családja Morhát-Szántón is birtokos lévén. De az Órévy-név talán mégis alkalmasabb e püspök családjának megjelölésére, mert Szántay család nagyon sok van, ellenben az Órévy családnév ritkaság.



Bucsu.

— Viktor Hugo. —

Szeresd, ki úgy szeret s légy boldog oldalán.
Ki mindenünk valál, most légy ő néki minden;
Menj, kedves gyermekem, menj más családba innen:
Oh vidd el a derüt s hagyd itt a bút csupán!

Itt visszatartanak, ott várnak izgatottan.
Töltsd kettős tisztet lányunk s nőjeként.
Minékünk bánatot, ő néki nyujts reményt.
Könnyezve távozz' itt; kacagva lépj be ottan.

Bogrogh Pál.



A csavargó.

— Karácsonyi történet. —

Irta: Deér.

Karácsonyest van. Hideg, metsző szél sivit végig az utcákon; a hó nagy pelyhekben hull alá s bevonja a házakat. Az utcákon alig jár egy-két ember. Az is siet haza, hogy otthon családja körében élvezze a legszentebb est legtisztább örömeit.

Nemsokára zajtalan, néma lesz minden. Leszáll az est. Homály borul a városra. Csak az ablakon átszűrődő fény árulja el, hogy most ünnepet ülnek mindenhol.

Csak a Bogdán Gizi házában nem akar tanyát tenni a vidámság.

A szép Bogdán Gizi ott ül szobájában. Kisebbség gyermekét odaöleli magához s úgy csókolja fel annak az ártatlan gyermeknek aláhulló könnyeit.

Nagyobbik fia ott játszadozik előtte a földön.

Az anya csak nézi azt a két ártatlan gyermeket. És amig nézi, úgy érzi, hogy valami nagy fájdalom szállja meg a lelkét. Sirni, zokogni szeretne, de visszafojtja előtűrdő könnyeit. Nem akarja, hogy gyermekei lássák édes anyjuk könnyeit.

Pedig látni azon a szép asszonyon, hogy mily heves fájdalommal küzd, keble lázasan piheg, szemeiben valami néma, fájdalmas lemondás honol.

Van is oka Bogdán Gizinek, hogy ne örüljön a többiekkel. Ha úgy belegondol az életébe, hát bizony ne csodálja senki, ha megátkozta azt a percet, mikor először pillantotta meg a napvilágot.

Mert biz szomorú sors jutott osztályrészéül ennek a még most is szép asszonynak...

Egy kis hivatalnoknak volt egyetlen leánya. Szép volt, mint a hajnalhasadáskor kipattant rózsabimbó. Gazdag, sárga haja, mint valami aranypalást borult alá karcsu termetére. Kék szeméből egy élet boldogsága sugárzott ki. És ha néha kacagni kezdett, olyan volt ez a kacagás, mint egy szép, szomorú nóta.

Mert hát Bogdán Gizi nem volt boldog. Atyja erőszakos izgága ember volt, ki magán kívül sekit sem ismert. Csak a maga szenvedélyeinek élt, azoknak volt a rabja.

Ami kevés keresete volt, azt is elitta. Hiába intette, kérte jó felesége hogy becsülje meg magát, tekintse gyermekét, annak boldogságát. Nem használt sem kérés, sem fenyegetés.

Hány éjszakát virrasztott át az a jó asszony a szép kis Gizikével, míg az atya valami lebujsban dorbézolt.

A kis leány korán megszokta e nélkülözést, a szenvedést.

Tizenhat éves volt, akkor érte a legnagyobb csapás.

Akkor karácsonyest volt, mint most. Akkor is csak olyan örömtelen, bus karácsonyestéje a Bogdán Gizának, mint most.

Az édes anyja beteg ágyánál virrasztott egyedül. Atyja még e szent estét sem töltötte közöttük. Csak ketten voltak. Anyja aludt, ő imádkozott. És mire beköszöntött az éjfél, Bogdán Giza már csak maga volt: anyjának már csak a kihült élettelen teteme feküdt előtte.

Ha eddig szenvedett a leány, ezután kétszeresen kijutott neki belőle.

Es mégis nemsokára jött idő, mikor a leány feledett minden szenvedést, minden keserűséget, még boldognak is érezte magát.

A szerelmes leány könnyen felejt. Bogdán Gizi is szerelmes volt. Szerette Kemény Sándort igaz szerelemmel.

Az ifju is szerette a leányt. Felismerte benne a nemes, őszinte lelket, azt a fiatal gyöngyöt, melynek fényugara átkísér egy egész életen keresztül.

Sokszor együtt voltak. És ilyenkor mindkettő boldog volt; tervezgettek, ábrándoztak fiatalos lelkük egyszerűségében, naivságában.

Kemény Sándor sokszor emlegette a leányt, hogy mihelyt kinevezik, odaviszi a leányt az ő egyszerű, kicsi lakásába s ott élnek aztán boldogságban, szeretetben.

A leány mosolyogva hallgatta ezt a beszédet. És mikor már sokat tervezgettek, mikor már csordultig voltak a boldogsággal, akkor az a becsületes, igazlelkű gyerek megfogta annak a leánynak a két munkás kezét s úgy kérdezte tőle tudja Isten hányadszor:

— Szeretsz e, édes angyalom?

A leány meg csak elsusogta a sokat elmondott két szót:

— Nagyon szeretlek!

Igy éltek ők akkor az első szerelem igaz, zavartalan boldogságában.

Dehát Bogdán Gizi már csak szenvedésre született. Ez a szerelme volt forrása további szenvedéseinek.

Egyszer, mikor Kemény Sándorral ismét együtt voltak, akkor történt a dolog.

Az ifju éppen bucsuzni készült. A leány odanyujtotta fehér, szép homlokát a bucsucsókra s az ifju elkapatva a pillanatnyi mámor-tól, átölelte a leányt s úgy csókolta annak aranyárga haját, meg halaványpiros arcát.

Ekkor jött haza a leány atyja valami fiatal emberrel.

Mikor az öreg Bogdán ott látta leányát annak az ifjunak a karjaiban, valami állati kiáltást hallatott. A fiatalok megremegtek. De Kemény Sándor összeszedte magát; nyugodtan odalépett az öreghez s egyszerű, de határozott hangon szólt hozzá:

— Uram bátyám, szeretem a leányt igaz szerelemmel, becsületesen. A leánya sem idegenkedik tőlem. Az Isten is egymásnak teremtett bennünket, hát urambátyám se válassza szét sziveinket. Adja nekem a leánya kezét, én megfogom becsülni.

Nyugodtan, határozott hangon beszélt az ifju. De mikor elvégezte beszédét, hiába várta az öreg áldását. Az csak nézett hol az ifjura, hol a leányra. Azán meg felkaczagott olyan borzasztó, erőltetett kacagással.

— Te nyomorult, ... te koldus ivadék, ... hát te akarnád elvenni a leányomat. Ha ... ha ... ha ... Hát megbolondultál! Azt hiszed, ilyen jött-mennek neveltem én ilyen szép virágszálat. Ha ... ha ...

Es csak kacagott az öreg tovább.

Kemény Sándor meg ott állt előtte. Az arcát pirosra festették az öreg szavai. Keze ökölbe szorult, szemei szikráztak s csak akkor tért magához, mikor egy félénk, leányos hang nevéen szólította:

— Sándor, az Istenre kérem, legyen nyugodt!

Az öreg is meghallotta a leány szavait. Közelebb lépett hozzá, az meg remegve hátrált egy lépést.

— Ugy-ugy, csak vissza! — hörgögte inkább, mint mondta az öreg. — Erzed ugy-e a bűnösségedet? Hát ezért neveltelek, hogy szegyént hozz a fejre te ... te ...

Es megfogta a leánynak azt az aláomló haját. De aztán el is eresztette egyszerre, mert az az ifju, ki némán tűrte el a neki mondott gyalázó szavakat, mikor azt látta, hogy az az ember a leányt megérinti, a leányt gyanúsítja,

odaugrott hozzá s teljes erejéből lödította el a leánytól.

Az öreg Bogdán megtántorodott s elfojtott, el-elcsukló hangon kezdett beszélni:

— Eltakarodjál innen te nyomorult s többé át ne lépd a házam küszöbét.

Kemény Sándor csak állt s nézte azt az embert. Mikor aztán a leány is szólt hozzá s az is kérte, hogy menjen, akkor szó nélkül fogta a kalapját s csak úgy sugva mondta oda a leánynak:

— Isten vele, Gizi! Ne féljen! Meg védem én mindenkitől.

Az öreg még egy ideig átkozódott s aztán egyszerre mosolygós, jókedvű lett. Csak most jutott eszébe, hogy bemutassa azt a fiatal embert, ki eddig mozdulatlanul állt a szobában s valami gunyos mosolylyal nézte végig a lefolyt jelenetet.

— Nézd, édes lányom, ez az ur itt Kutassi Kálmán. Igen becsületes ur. Szeret téged, meg is kérte a kezdet. En meg odaigérem már neki. Jó dolgod lesz mellette. Gazdag ur, finom ur, nagyon meg fog becsülni. Ugy-e, édes vőm, uram?

A vőm uram csak mosolygott. Oda lépett a leányhoz s kezét nyujtotta neki. A leány félve fogadta el a nyujtott kezét.

Mikor aztán az az ember már át is akarta ölelni, akkor undorral lökte el magától.

Meglepetve állt ott a két férfi. Végre is a vőmurem törte meg a csendet:

— Fél a kicsike, no de majd megszelidítjük.

Es megszelidítették. Az atya zsarnoksága, pénzvágya győzött. Hiába ellenkezett a leány, atyja hajthatatlan maradt. Fenyegetései megtörtek annak a gyöngye leánynak az akaraterejét. Beleegyezett a házasságba.

Mikor ezt Kemény Sándor megtudta, — maga a leány mondta el neki, — nem tett szemrehányást, nem panaszkodott. Egy kicsit halványabb lett az arcza, egy kicsit remegett a hangja, mikor elbúcsuzott a leánytól.

— Isten áldja, Gizi! Nem volt ereje szembeállni sorsával s megosztani velem a nyomoruságot. Most csak azt kívánom, legyen boldog, sokkal boldogabb, mint én vagyok. Feledjen el, majd én is megpróbálom. Az Isten áldja meg!

Aztán elment s a leány többé nem is látta őt, csak egyszer nagysokára hallott valami olyasfélét, hogy Kemény Sándor micsoda emberré lett: Annak sem volt ereje szembeállni a sorssal s ott kereste a feledést, a hol annyi mások: az ivásban. És ez ugy fájt annak a leánynak ...

Bogdán Gizi felesége lett annak az embernek, kihez atyja erőszakolta. És megkezdődött egy szomorú, fájdalmas élet. Férje erőszakos, iszákos ember volt. Amijök volt, csakhamar elfogyott s Bogdán Gizi a legnagyobb nyomornak nézett eléje két kis gyermekével.

Atyja is meghalt. Maga maradt teljesen. Férjét sokszor napokig nem látta.

Hát lehet-e csodálni, ha Bogdán Gizi akkor is, mikor mindenki örül, olyan nagyon szomorú?

Hisz az ő gyermekei nem örülnek a karácsonynak; nekik nincs minek örülni, hozzá még éheznek is.

Most is, hogy ott ül az a szomorú, szép asszony, csak megszólal a nagyobbik fiu:

— Édes anyácskám, éhes vagyok, adj ennem!

Micsoda kin ez annak a nyomorult asszonynak! Nem tud uralkodni magán. Megerednek a könnyei s csak hullanak egymásután. Sir az anya s vele sir két kis gyermeke is.

Nem is veszik észre, hogy egy kopott öltözött, barátságtalan arczu, idegen lépett be. Csak akkor ijednek föl, mikor már megszólal.

Bogdán Gizi ijedten öleli magához azt a két síró gyermeket. Az idegen mosolygott olyan szomorú szánakozó mosolylyal.

— Ne féljen, asszonyom! Nem azért jöttem, hogy bántsak valakit. Az ablakon keresztül láttam a nagy szomorúságukat. Hallottam, mikor az a kis poronty enni kért. Hát azért jöttem be. Nem tudtam nézni, hogy ez a két gyermek, a Bogdán Gizi gyermekei karácsony estéjén éhezzenek.

Es a csavargó kenyeret, sonkát vett elő; oda tette a gyermekek elé. Azok mohón estek neki.

Az az asszony meg csak nézte azt az embert. Arcza még halványabb lett, ajkai reszkettek. Csak nagy sokára tudta kinyögni azt az egy szót:

— Sándor!

Az az ember meg csak mosolygott, — s a szeméi megteltek könnyekkel.

— Az vagyok, asszonyom, Kemény Sándor. Ne féljen; nem akarom a multa emlékeztetői. Nincs is jogom ehhez — s végignézett a koptas külsején.

— Telán be se jöttem volna, ha úgy véletlenül be nem nézek az ablakon s nem látom ezt a nagy nyomorúságot. Nem tudtam elviselni ennek a látását. Megtelt a szívem fájdalommal, mikor láttam, hogy maga szenvedett, ... szomorú ...

— De hagyjuk ezt! Nem akarok érzelegni. Nem azért jöttem. Fáztam künn. Itt barátságosabb. Megyek mindjárt, csak egy kicsit átmelegszem.

Pedig még csak be sem volt fűtve. Az asszony csak nézte azt az embert, ki elfordult tőle s a két kis gyerekkel babrált.

Valami végtelen fájdalom szállta meg a lelkét. Érezte, hogy neki is nagy része volt abban, hogy ezt az embert így kell viszontlátnia.

Es ez az ember most ide jön, hogy kenyeret adjon az ő éhező gyermekeinek.

Valami nagy háladatosság szállta meg a lelkét, odalépett ahhoz az emberhez; megfogta azt a vörös kezét s mielőtt az megakadályozhatta volna, megcsókolta. Ez a csók a szenvedő anya csókja volt.

A csavargó ijedten rántotta el a kezét. Aztán meg a kalapja után nyult. Menni akart, de éppen akkor jött haza az asszony férje.

Mikor a csavargó azt az embert meglátta, valami nagy keserűség szállta meg lelkét. Szerette volna egy csapással leütöni. De aztán mintha eszébe jutott volna valami. Odalépett hozzá s valami szokatlan, szinte parancsoló hangon szót hozott:

— Kutassi Kálmán, nézz körül! Ma itt karácsonyest van és a te gyermekeid éheznek. Egy csavargónak kellett kenyeret adni nekik.

Te elraboltad az én boldogságomat, tönkretetted az életemet. Elégedjél meg ezzel az egygyel. Becsüld meg a feleségedet, azt a jó asszonyt! Szeresd ezeket a kedves gyermekeket, a te gyermekeidet. Légy becsületes, jóra való ember, az Isten is megáld érte.

Aztán elment, mielőtt megakadályozhatták volna. De az ablaknál még egyszer megállt. Bepillantott a szobába s látta, hogy az az ember mint csókolja az asszony kezét, meg azt a két kis gyermeket s mint könnyörög bocsánatért feleségéhez. Az meg csak sirt, de azok már az öröm könnyűi voltak.

Az a csavargó is könnyet törült ki a szeméből s neki indult a hideg éjszakába cél nélkül, öröm nélkül.

Jenny.

— Heine. —

Harminczöt éves vagyok éppen,
És te csak tizenöt leszel,
Ó, Jenny, amint nézlek-nézlek,
A régi álmom ébredsz. . . .

Ezernyolczszáz és tizenhétben
Egy lányt ismertem meg — mi szép!
Termetben és mindenben másod,
Haját is így viselte épp.

— Az egyetemre fogok járni —
— Szóltam hozzá — de várj reám,
Mert nemsokára visszatérek!
— Hisz mindenem vagy — szólt a lány.

Rég pandektákat megoldtam már,
Midőn egy tavaszi napon
Meghallottam Göttingában, hogy
Férjhez megy a menyasszonyom . . .

Májusnak első napja volt épp
Zöld volt a rét, minden vidám,
Madár dalolt és melegedtek
A férgék a nap sugarán . . .

De én beteges, sápadt lettem
És egyre nőtt a gyengeség!
Csak Isten a megmondhatója,
Éjjente mennyit szenvedék . . .

De felgyógyultam! Viharedztem
Erőm a tölgygyel versenyez.
Ó, Jenny, amint nézlek-nézlek,
A régi álmom ébredsz. —

Avar Pál.



A bűvös vadász.

Irta: Kacsvinszky Andor.

Nem Weber antik, romantikus vadászáról van szó, akit ő a hirnevessé vált Dalmüvében örökölt meg, aki az ördöggel cimborál és éjjelben a rengeteg mély, sziklás völgyében, önti a bűvös golyókat, melynek mindenike talál, — hanem Patinák Kajetánról, a fegyverforgató miskolci csizmadiáról. Aki bár nem orvosi tanácsra lett vadászszá — mert még az időben az orvos is kevés volt, de igénybe csaka halálos beteg vette. Patinák Kajetán egyike volt a híres 999-nek, a mely a legnevezetesebb czéhet alkotta a csizmadiák között az országban. Ünnepeles kivonulások alkalmával a miskolci csizmadia czéhmester sárga rezesvégű pálczájával mint elsőbbségi jelvényvel, valamint vállairól lelógó száz galléru sötét, olajzöldszínű köpönyegében, oly öntelt büszkeséggel vezetett iparostársait, a csizmadiákat, hogy bármelyik parancsnokló tüzeltő generálisnak is dicséretére válnék a vérmezőn.

Abban az időben, a czéhrendszer arany korában, egy csizmadia czéhmesternek nagyobb tekintélye volt, mint ma a szász meiningeni örökös uralkodó herczegnek van. Midőn a csizmadia a szinten megjelent — ez egy hosszú épület a melyben két oldalon szép rendben ki-ki a maga kijelölt helyén volt jogositva a csizmákat árulni — a czéhmester szét tekinteni jött, hogy *rendben van-e minden* összes iparos társa *szerencsés jó reggel*-lel fogadta Nagy Almás Mózes czéhmester uramat, mert ő egyszersmint atyamester is volt, tehát a két legtekintélyesebb csizmadia előkelőség bírálója. Ez utóbbi hivatalából fogva mint atyamester ő mondotta ki a végleges boldogító «igent» a remekbe készült «lábbelire», melynek készítőjét a szívszorongva várakozó csizmadia inast a legényi sorba emelte, vagyis felszabadult. Emez előléptetés folytán az újdonsült legénynek joga volt a mesterének megtisztelő ebédjén — a mester uram mellett helyet foglalni és ez után magát mindenféle társadalmi tisztességben gyakorolni. Csakis így történhetett, hogy Május János a megtisztelő ebéd után vasárnapi napon sétára indulva, beakarta igazolni, hogy ő e mesterségével egyszersmint műveltséget is tanult, hogy legénynyé érdemesítették. Az első ismerősét, a kivel már mint legény találkozott, a boldogságtól sugárzó arczczal szólította meg «Alász' szolgája Fazekas ur, ugyan kihez legyen szerencsém»!!!! vagyis az ő lexikonjában az utóbbi szavak mint a műveltségnek nélkülözhetlen föltételei — tündökölték. Különbben a csizmadiák ez időben mint virágzó iparuk folytán vagyonos polgárok igyekeztek «perszónás» emberek lenni, olvasó-egyletük nem lévén, a mit a mustó-lábszija és dikis mellett nem tanulhattak — a kezükbe akadó lapok vagy könyvekből igyekeztek az előtük legteszösebb szavakat kikapkodva, mint — Privát osztály — Fölényes — Idomzatos stb. elsajátítani és azt a legfrédőbb értelmezésben használni, beszélgetésükbe beleszólni. Így akadt rá Bencze János uram is a «Kéjgár» szóra, mely neki annyira megtetszett, hogy a Medgyesalja városrész bámulva nézte új nagy czégtáblája feliratát «Bencze János csizmadiamester és kéjgár.» A mikor kérdezték, hogy mit jelentsen a «kéjgár» a czégtáblán? — átszellemült arczczal felelte, hogy neki az a szó annyira tetszik, hogy csak a legillendőbb helyre méltathatta.

Igy felfogható, hogy ha a kiváltságos czéh tagjai buzgólkodtak az önképzés terén, a czéhmesternek mily nagy volt a tekintélye. Még Kasornya Mihály is alább hagyott banális csizmakinálgatásaival, ha a czéh mestert közlébe érezte, pedig arról volt híres Kasornya majszter uram, hogy vevőfeleinek a legcsiklandósabb oldalára tapintva kínálgatásaiban t. i. a *szűk csizmára* apellált, melynek ellenében az ő csizmái oly kényelmesek, hogy a vevő «a padlásról is bele ugorhatik», oly rekordot ért el, hogy társai mindig megirigyelték.

Eme büszke, öntudatos gárdamesterei sorából került elő Patinák Kajetán is, ki származására nézve morvaországi híres fazekas családból való, őt édes apja az edényekkel való *kereskedelmi útjában* helyezte el egykor miskolcra a tetemváron egy csizmadiamesternél. Itt felnövekedve, becsületes csizmadiamester lett belőle. De már inaskorában kedvelte a kirándulásokat és fürgeséggel kóborolta be Miskolc regényes környékét, hol egyszer nagy öröme egy fa oduban egycsővű fegyvert talált. Ez forduló pont volt Kajetán életében, sem fegyveradó, sem vadászbérlés nem kellett még akkor. Megházasodott, mester lett belőle. A medgyesaljon házat vett, a görömbölyi dűllőben szállója volt, aljában pincze. Sőt annyira vitte, hogy egy szamarat és talyigát is csináltatott, a drága fuvarbért meggazdálkodva — a nagy csizmakkal teit ládat a talyigára helyezhette és mint maga ura járhatott a diós-győri, sajtó-szt.-péteri és ónodi vásárookra.

Ez utóbbi heti vásárról hazajövetelében érte azaz országíri kalandja, hogy jó vásárja lévén, a nagy láda egészen kitűrt, a vásár utáni jó ebéden beborozva, felhelyezkedett a talyigán levő nagy vasaltláda tetejére és ősi szokás szerint dúdolva nógatta Kakas nevű szamarát hazafelé. Az idő azonban zivatárosra fordult és az eső kövér cseppekben kezdett hullani. Patinák, hogy magát az eső ellen biztosítsa, felnyitván a nagy megvasalt csizmatartó ládat, abba belé helyezkedett. A legnagyobb lelki örömmel fejezte ki önmaga irányában az elismerést a gyakorlati fogás felett, visszahajván a láda fedelét, a melyet ültő helyében a fejével tartott annyira fel, hogy a Kakas gyeplőjét szabadon kormányozhatta.

Mosolyogva nézte a láda nyíláson, hogy a mellette eihaladó utitársakat hogy veri az eső, ő pedig akár egy batárban, oly kényelemmel utazik. Éppen rákezdett az akkoriban legújabb nótára:

Én vagyok a debreczeni talyigás,
Talyigámon van a vászon szeredás,
Benne van a tiszta buza kenyérem,
Kivel megkínálom én jó emberem!

Már az utolsó strófánál tartott, amidőn a talyiga egy mély kátyuban nagyot zökkent és a zökkenés által visszacsapódó láda fedele úgy ütötte fejbubon Patinákot, hogy a Kakas gyeplőjét eleresztve, a láda fenekére szédült. Ez elég nagy baj volt, de még sem olyan, mint amilyen ezután következett. Ugyanis a ládafedél zártesze a visszacsapódás folytán a lakat horgába belecsapódott, Patinákot alaposan bezárta a ládába!

A Kakas a kemény ütlegek helyett szabad gyeplővel a talyigából csak gyöngye nyöszörgést hallva — meglassította különben sem valami gyors lépteit. Ritka okos állat volt ez a szamar. Az enyhe elbánást tapasztalva, az utszéli árok melletti dus fűnél megállapodott és kedélyesen legelni kezdett, hogy alkalmilag kárpótolja a sátormegetti fogyatékos délebedet. De ha ő meggondolta volna a veszélyes játékot!... még az ő számárszive is meglágyult volna, mert a talyiga befordult az árokba, a nagy láda pedig bezárt gazdájával együtt a talyigáról ágyulövéshez hasonló dőrejjel le a mély árok fenekére. Ettől a zuhanástól a Kakas úgy megijedt, hogy az üres talyigát kiránva az árokból, meg sem állt hazáig. Szegény Patinák pedig a fenekével felfelé álló ládában az árok fenekén olyan ordítóást vitt véghez, amelyhez a közismeretű tüvöltő dervis, — tökéletes néma hattyu.

E közben beesteledett. A kik az éj csöndjében a nyögéssel párosult kiáltást hallották, mely a földalatti hangokhoz hasonlított a bezárt ládában, — keresztet vetve magukra, megszire elkerülték egy elkárhozott lélek kinszenvedéseinek a helyét. Mig végre a hú hitves a szomszédok segítségével — lámpásokkal ke-

resve akadt reá és szabadították ki gyötrelmes helyzetéből a már elalélt csizmadiát. De azért egy panasz szó sem hagyta el Patinák ajkait. Ontudatosan büszke volt Patinák, mert ha jajgat, csorba esett volna mesteri tekintélyén — de mint természet kedvelő is katoná dolognak minősítette, lévén ő fegyverforgató ember és szenvedélyes vadász, de abban különbözött a rendes vadász társaitól, hogy a dikics mellől csak az est szürkület alkalmával szabadulhatott. Ilyenkor a tőke mellől felugorva Patinák Kajetan az ajtó mögötti szegen lógó egy csövű disznó lábának csufolt csappantyus (percussió) fegyverét hóna alá kapva, — kivehetetlen szinű, száz gallérú köpönyegét nyakába kanyarította, fűre léptekkel kullogott az »Avas« hegygömbölyi oldalán levő szőlőjébe — nyullesrel!

Gyöngéd szeretettel szorongatta bal hóna alatt az egy csövű puskát, a mely jó adag komisz. katonaporról, — amelyet Trubács jáger őrmestertől kapott — megtöltötte, csepi fajtással ledöngölve, ludtollszárba öntött, aztán felvágott, végre kézi daráló malmon meggömbölyített, ólom darabokkal felszerte; állott készletben. Csendes, holdvilágos éjjelen, hol egy róka bőrrrel, hol két-három arra bandukoló nyulal is betudott számolni. No volt erre sütés-főzés! Patinák, mint vadász, nagy inyenc volt. Ezen magas urasági hajlamokba vadász lesi cimborája Csertető Gáspár, szőlőkerülő vezette be, ki egykor jobb napokat látott, ki a megboldogult miskolci első kiházasító egyesület főportása volt, de »Lud in humanis divina potentia rebus« az idők folyamán szőlő pásztor lett belőle, bár Gonosz Pista hajlamokkal, de párját ritkító szakácsi képzettséggel. Ha Patinák nyulat ejtett, Csertető akár a halköves-törökverő, vagy pláne a vörös-templom dülöben lézengett is, a lövésre rögtön előtermett és a lelőtt vadnak nemes beldőrszeit szívet, máját, tüdejét a vászon tarisnyájában készletben levő serpenyőbe, hagyma és kelt zsir és fűszerekkel oly inyenciklandoztatón el tudta készíteni, hogy Patinák gyakran a czéh mestert is megtudta vendéglenni, a ki igen rátarti ember volt. Mely után a csillogó aranyfedű élvezete oly ragaszkodóvá tette a fegyverhez a csizmadia mestert, hogy a kedvező éj mindig a szőlőhegyi lesen találta. Aki látta félcilinder alakú bolyhos kalapjában apró donga lábaival, fűre léptekkel a hegy oldalán menni, a százgallérú köpönyegét a szél által lebegtetve, egy földöntuli varázs alakot látott benne maga előtt — tekintve éjjeli kirándulását, a Medgyes aljon elneveztek büvös vadásznak. Nincs azonban öröm keserűség nélkül, így Patinákknak is kellett ez utóbbiban részt venni. Híre kerekedett, hogy a Dósgyőri bukásból egy nagy szarvasbika került a szőlőbe, hol itt, hol ott látják.

Ez már Patinákot lázba ejtette — ha ő egy szarvast elejthetne! Tyűh! Még a napi munka sem ment; a kiszabott csizmabőrt beljebb vágta stb. Jött az estszürkület. Hajrá! A fegyver mellé a nagy bőrvágó kést is vitte magával; a hogy felért a szőlőhegyre, a gyepe mellett szilvas szélén úgy meghuzta magát, hogy a legjobb szem is legfőbb szénarudának nézte volna; porhüvelyét fedte az egykoron olajzöld színre festett, de ma még szinkép elemzésben jártas ember sem tudta volna meghatározni, miéle szinű, százagallérú köpönyeg. Ez alul az egy csövű puska hosszú csöve úgy ágaskodott ki, mint egy luczernacsomóba ütött villa nyele. A legfeszültebb figyelemmel forgatta fejét, minden legcsekélyebb neszre erősebben szorítva a puska agyát. Lázban égő szemei alig férték meg gödreiben, még feküentes kérdőjel szemöldöke is kiegyenesedett a nagy vigyázatban. Már már gyöngé reszketésbe kezdett átmenni az idegfeszítő várakozás, a midőn sajátságos neszt vél hallani a szőlőt határló mesgye felől. A legovatosabb csendben féltérdre ereszkedett, mindkét szemét megdörzsölte, hogy a káprázattól jobban láthasson.

Es csakugyan, a mesgye hosszában egy állatot lát feljönni, mit a felhők mögé bujt holdtól egész tisztán ki nem vehetett, de azt látta, hogy a gyepe csipegei s olykor-olykor felémelt fejből két szarvalak meredezik felfelé. A szarvas! a rég várt szarvas!

Röpeső örömmel ereszkedik féltérde, puskáját archoz illeszti, megnyomja a ravaszt! Egy óriási dördület! a melyet az éj néma csöndjében sokszorosan visszhangoztak a körül fekvő hegyek. A dupla adag komiszporral meg-

töltött puska derekasan működött. A lövés után Patinák balra, a meg lőtt állat jobbra borultak. A nagy adag töltés folytán a mestert úgy pofon vágta a fegyvere, hogy gyöngébb szerkezetű fű bizonyosan agrázkodást kapott volna. De ő a siker reményében, daczára, hogy zöld karikákat hánytak szeméi, felugorva sietett a zsákmány felé, köpönyegét, a puskát eldobva, csak a nagy bőrvágó kést vitte magával, hogy vadászosan, tör hiányában a kegyelemdőfést megadhassa a vergődő vadnak, megkönnyítvén földi kimulását.

A mint közelebb ért, kővé meredt! . . . Uramfia?! amint lehajolt az áldozatra, látta, hogy a szarvasnak vélt állaton patkó van. A szarvnak vélt fejnyulvány egy bozontos, hosszú, nagy fül, a melyet a kimuló állat levegőszerrüleg előre-hátra mozgatott. Jobban szemügyre véve, kislit, hogy szarvas helyett a Kónya Tóbiásné kenyereskófa szamarát lőtte agyon Patinák. Borzasztó! Megkövültén állt a hulla felett. Ringelspiel alakban mozogtak fejében a megsegyenülés, a gunyolódás eshetőségei. Mit fognak mondani érdemdús csizmadia mestertársai?! Mit fog mondani Trubács, a puskapor szállító jáger őrmester?! Az irigykedő Tollas, szitakötő szomszédja — a sánta takács? stb. A puskarugástól már félhold alakra dagadt az egész feje, de ezt Patinák észre sem vette szörnyű töprengésében. Éppen azon gondolkodott, hogy elfut, hisz van itt több lesi puskás is a városban, nem csak ő. Ki fogja éppen ő rá. A midőn már menni akar, a háta mögött lépteket hall. Jött a zsákmány szakács, Csertető Gáspár szőlőpásztor, a cimbor! . . . El volt vágva az ut.

— Hát mi a zsákmány, koma?

— Hagyja el, ne is kérdje! most az egyszerű igen rosszul jártam.

Erre Csertető közelebb megy, felkiált:

— Kedves komám, hisz ez szamar, még pedig Kónyané szamara — de így kell neki, mert a multkor is mondtam, hogy jobban kösse meg.

— A baj meg van, mit tegyünk? Az egész világ kinevet, a mellett még jó barátainak szarvas pecsenyét ígertem!!

Csertető agyafurt gondolkozásu ember volt sok tapasztalatokon keresztül esett. Rögtön készen volt a tanácssal:

— Se baj koma. — Az első fődolog, hogy ezt a százyelvű asszonyt elhallgattassuk.

— Van-e pénz kendnél?

— Itt nálam nincs, de van a láda fiában otthon.

Menjen kend rögtön haza, hozzon kend komám 12 forintot magával, a többi az én gondom. Otthon megmondhatja, hogy a szarvas megvan.

Egy nehéz kő esett le Patinák szívéből és sietve ment haza, a hol feleségének azt mondta, hogy a szarvas meg van, de egy kis baj van vele. Magához véve a tizenkét forintot, lázas sietséggel ment vissza. Ezalatt Csertető Gáspár lement az alsó szilvasban lakó Kányánéhoz. Világított az ablaka, tehát fent volt. Eppen a dagasztó teknő mellett állt, dagasztott. Csertető beszólt az ablakon.

— Kányáné asszonyom?

— No, ki az?

— En vagyok Csertető.

— Mit akar kend?

— Egy sürgős dologba jöttem.

— Mi az ördög sürgeti kendet éjjel után?

— Hát csak azt jelentem, hogy a szamarát meglőték.

Erre Kányáné oly hirtelenséggel rántotta kezét a kenyérsztárból, hogy egy ostorkongászerű czuppanás hallatszott. A kezéről letakarítva a fölösleges tészttát, futott ki a pásztorhoz, összecsapva két kezét, a mikor látta, hogy csakugyan nincs a szamar a pányván.

— Jézus Mária!

— Mondtam, Kányáné asszonyomnak, hogy jobban kösse meg, hát látja!

— Aztán ki lőtte meg szegény páramat.

— Most még nem tudom, de majd ki tudom, bizonyosan kőborló eb helyett lőték meg.

— Oh Istenem! Oh Istenem, siránkozott Kányáné.

— Ne busuljon, Kányáné asszony, ez már megesejt, — de früstökre kikeritem én a kár okozóját. — Jó embere voltam mindig, meg kell annak az árát fizetni. En mondom, Csertető Gáspár, mert tudja kegyelmed, a ki szamar, az nem kutya?! Ára lesz annak.

— Oh az Isten is áldja meg kendet, ha megteszi. Pünkösdre olyan fehér kenyeret adok kelmednek, mint a hó.

— Jó, jó hisz majd megtalálom, de hogy is vette kigyelmed azt a szamarat?

— A domonkosi vásáron vettem 8 forintért, ezelőt őt esztendővel, éppen virágos kender növéskor.

— Isten áldja meg, — hát mondom, eligazítom.

Ezzel Csertető indult felfelé. Patinák már várta. A nadrág ellenző mellől kihuzott nagy babos kendőjével törülgette verejtékes homlokát.

— Hát elhozta a 12 forintot?

— Elhoztam, válaszolt Patinák mély sóhajtások között, lemondólag.

— Jól van már most, ide hallgassék kend. Én azt gondoltam, hogy a szamar tiszta állat, megkésztetem a husát szarvas pecsenyének? . . .

Patinák erre elképedt!!

— Ne ámuljon; olyan rostélyost csinállok belőle, hogy még a főispán is megnyalja a száját utána, komám!

Patinák csak ámult!

A nagy bőrvágó kés itt van, én lemegeyek a bótba fűszerszámokért mert kell hozzá vöröshagyma, fokhagyma, fehér bors, gyömbér, szegfűszeg, kolians, rum, só paprika. Kelmed addig levágja a szamarfejét, lenyuzza a bőrét és csuklóba elvágja a lábát meg kiszedi a belét. Addig én a szuivaponti fehér timárnál veszek egy özbört, mert tudom, hogy van friss és felhozom, mert annak itt a helye, de hoz egy dézsa vizet is.

Ezután a kimult szamarat megfogták, a Patinák pinczéje elé vitték, hol izzadt marokkal átadta a pénzt Csertetőnek, a ki eltávozott. Aztán a mészárosi teendőkhöz fogott, azt az adott utasítás szerint el is végezte, még fel is csillant a kedve, a hogy a tetszetős, bár kopogó kemény hust megpillantotta. Mire kész volt, Csertető is megjött. A magával hozott dézsába vizet öntött és a földarabolt hus részeket puhulni bele helyezték, és letették a pincze gádorba, az özbört felakasztották felibe a fogasra.

Csertető ezután a kivetett részeket a bőrbe gyömöszölve, a nem messze eső elhagyott mély kutba lökte. Jól végezvén dolgát, visszasietett, hogy a további teendőket megbeszéljék. Patinák agyában is derengett már a becsületmentő terv, de a részleteket mégis a szőlőpásztor eszelte ki.

— No, édes komám, hónapután piros Pünkös napja, jó embereit meghívhatja bátran ide a szőlőbe, addig én a hust megkezdem. A pénzből pedig nyolcz forintot Kányánéknak fizetek tüstént, tudom, hogy az én fáradságomat se kívánja ingyen, (itt a szót megnyomta a cimbor) a többi az özbör fűszerszámok ára stb.

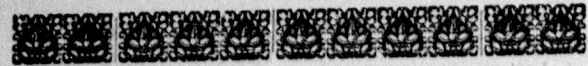
Patinák némán rázta meg a becsületmentő cimbor kezét. Mivel a mester nem érkezett haza, már jól feljött pedig a nap, a mesterné asszony is feljött, igaz, hogy a pásztor már nem találta ott. De meg látva a friss vadbört és a dézsa hust boldogan ölelte meg a férjét, és hízogó szavakkal mondta Patinákknak:

— Mégis nagy vadász vagy te, kedves uram!

Patinák bár méltázva, de mégis elfogadta a hitvei elismerést.

Elkövetkezett a Pünkösöd másod napja, Patináké libát, ruczát, kappant kihurcolt a szőlőbe és a csizmadia legények és inasokkal együtt egy pompás leveles sátozt állítottak fel a pincze előtt, Csertető pedig nagy fehér kötényvel forgolódott, mint főszakács a kondórok körül. Mire a vendégsereg élén a czéhmasterrel megérkezett, minden rendben volt; kitűnő hangulattal folyt az ebéd, a kappan-leves, nyáron sült liba volt a legkelendőbb, mert — daczára jó ízének — a szarvas pecsenyét igen keménynek találták, de azért érdemes módon köszöntötte fel a czéhmaster Patinákot, mint híres fegyverforgatót. Még cigány muzsika is akadt, a mely a felköszöntőre egy irlgalmatlan nagy tust huzott. Az általános éljenzés, üdvindalomban azonban az a gazember Csertető meg nem állhatta, hogy egy hangos I—Á—t bele ne kiáltson.

Patinák a sok üdvözlettel maga is kedvre derült, de l-lke mélyében megfogadta, hogy nagyobb vadat a nyulnál nem ló életében, még ha az a szarvas olyan lenne is, mint egy ökör; mert vadász életében csak egy sötét pont maradt és az — a Kányáné szamara. . . .



Hirdetmény.

A „Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára: 6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. december hó.

Az igazgatóság.

225



Belépési felhívás!

A »Nagyvárad Hítelbank takaré- és segélyszövetkezet« II-ik évtársulatába.

Belépni kívánók ezen szándékukat, 1904. évi január hó 1-ig a »Nagyvárad Hítelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utca 10. sz.) bejelenthetik. Befizetési hely ugyanott.

Minden egyes üzletrész 20 fillér — beiratási díj üzletrészenként, egy- és mindenkorra — 10 fillér.

A szövetkezet célja a tagokat a tökegyűjtésre serkenteni és a hitelt igénybevevő tagoknak olcsó kamat mellett — jótálló nélkül — hitelt nyújtani.

Befizetés mindennap — egész napon át, vásár- és ünnepnapokon d. e 9—10 óráig eszközölhető a »Nagyvárad Hítelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-u. 10. sz.)

Nagyvárad, 1903 decz. hó 1.

**Nagyvárad Hítelbank
takaré- és segélyszövetkezet
igazgatósága.**

250



Sz. Kocsis János

férfi-szabó és egyenruha üzlete

Nagyvárad, Szent László-tér,

a Sas-kávéház mellett.

Van szerencsém tudatni a tartalékos tiszt urakkal, hogy a közöshadseregbeli egyenruhákat a **legjutányosabb árakért** alakítom át honvéd egyenruhának.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János,

katonai és polgári szabó.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Telefon : 507.

Telefon : 507.

Olcsó karácsonyi vásár!

Izléses és olcsó karácsonyi, ugyszintén nászajándékok legjobban beszerezhetők

Waldmann Mór

üveg-, porcellán- és lámpa-raktárában

Nagyvárad, Szt. László-tér (Fekete-sas épületében).

D u s v á l a s z t é k :

Étkező készletekben	6 frttól feljebb.	Díszes vizes készlet	1.50 frttól feljebb.
Kávés »	3 » »	Boros készlet tálczával	1. » »
Teás »	3.50 » »	Asztali lámpa felszerelve	—,75 » »
Csemege »	1.50 » »	Függő lámpák	3. » »

China- és alpacca-ezüst disztárgyak, Berndorf evő-eszközök eredeti gyári árban. *Villamos csillárok* mélyen leszállított áron.

Vidéki megrendelések 20 forint összegben bérmentve szállítanak **Szigoruan szabott árak és pontos kiszolgálás.**

Égyedüli szakszerű világítási üzlet és javító-műhely.

Kizárólag Dittmar R.-féle lámpák raktára.

Villamos- és gázvilágítás-benrendezési vállalat.

MEGNYILLOTT **MARADÉK ÁRUHÁZ,** Nagyvárad, Bémer-tér (Magyar Király-kávéház mellett)

AZ ÁLLANDÓ

hol angol női ruhaszövetek, mosó kelmék és barch etek, divatos blouzek, kötények, harisnyák, gyermek ruhák

óriási választékban, meglepő olcsó partie árban ársittatnak

A maradékok nem kereskedők ócskaságaiból, hanem a gyárak maradékaiból vásároltatnak készpénzért össze s így mindig a legujabb és legdivatosabb áruk állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Tömeges látogatást kér tisztelettel

Freiberger Albert és Társa

Tessék az üzlethelyiségre figyelni!

551

a nagyvárad kereshedelmi és iparkamarát is felkérte. A kamarához intézett terjedelmes beadványban néhol igen megszivlelendő indokokkal támogatják kérélmüket, amely oda irányul, hogy a kereskedelemügyi miniszternél és az országgyűlésnél a kereskedelmi alkalmazottak részére 36 órai vasárnapi munkaszünet megadását javasolja a kamara. Tegnapelőtt foglalkozott a kamara kereskedelmi osztálya a kérelemmel s azt elutasította, mivel a kereskedők érdekeivel ellenkezik.

* **Kérelem az iparos polgárokhoz.** Az iparos polgárságot tisztelettel felkérem, hogy a békéltető-bizottság és a betegsegélyző pénztári közgyűlési kiküldöttek segédtagjainak f. hó 27-én tartandó választása alkalmából segédmunkásaiknak a betegsegélyző tagkönyvet, választói jogosultságuk igazolhatása végett feltétlenül rendelkezésükre bocsátani sziveskedjenek. Nagyvárad, 1903. évi december 24-én. Bertsey György, betegs. ptri elnök.

* A lázadás után. A dobrestri véres lázadás nem mult el emberhalál nélkül s ma már az egyik vezetője a lázadásnak felbonczolt testével a halálos ágyon fekszik, más két sebesültnek állapota pedig komoly aggodalomra ad okot. A lázadás áldozata Foite Floare, a kinek az orrát szurta keresztül a csendőrszorongy, maga a seb nem volt halálos természetű, hanem valószínűen a sebbe került fertőző anyag okozta halálát. Az elhunyt egyik főszereplője volt a lázadásnak. *Dalmady Géza* dr. hadbíró intézkedése folytán az elhalt temét felbonczolták s a halál okát vérmérgezésnek konstatálták. A faluban most már az általános békés csend helyreállott, azonban a csendőrök még most is koncentrálnak vannak Dobrestre. *Dalmady* hadbíró és *Varga* csendőrfőhadnagy még folytatják a vizsgálatot s csak az éj folyamán utaznak vissza Dobrestről.

* Az iparos ifjak felolvasó ünnepélye. A nagyvárad ipartestület ifjuságának önképző köre 26-án, karácsony második napján tartja meg második felolvasását igen érdekesnek ígérkező műsorral, a »Zöldfa« kistermében. Kezdeté d. u. fél 4-kor. Belépti díj 30 fillér.

* **Tömeges váltóhamisítás.** Nagyváradon ujabban a bűnös uton való pénzszerezésnek újabb módja került divatba; a *váltóhamisítás*. A nagyvárad takarékpénztárnál utóbbi három-négy héten belül két hamis váltót számítottak le, egyiket 400 korona, másikat 600 korona értékben. Minthogy a bankban elfogadták a két váltót, a pénzt kiadták, újabb kísérletet tettek, legközelebb megint mutattak be 2 hamis váltót, de ezuttal rajtavesztettek, mert a bíráltnál felismerték, hogy a váltók hamisítót átsegítették a rendőrségnek. Az erre megindított széleskörű nyomozás kiderítette aztán, hogy mind a négy váltó ugyanazon egyénektől származik, akiket aztán a rendőrség letartóztatott. A tettesek ezek: *Papp* Lajosné szül. *Elek* Ilona kőműves neje, kiroli kiderült, hogy ő állította ki a hamis váltókat; *Pinczés* Mihályné telefon alkalmazott neje, ki azért ludas a dologban, mert ő lözte ki a tervet és ő vitte el leszámíthatni a pénzintézetbe a váltókat. Ezek ketten megosztottak a pénzen és az egész pénzt azonnal el is költötték. A váltókra id. *Tikos* András várad-velencei gazda, továbbá *Szöke* Ferencz, *Harmos* János, *Szilágyi* Julianna, *Elek* Edé, *Elek* Lajos, *Kimpán* Lőrincz, *Vásárhelyi* Miklós, *Osordás* József, *Pekarik* Endréné, *Molnár* András, *Orgován* József, *Vágh* Gusztáv, *Orgován* Józsefné helybeli Külvároson lakó haztulajdonosok neveit hamisították, akiket részint mint kibocsátó részint elfogadó vagy forgatóként tüntettek ki.

* **Vizsgálat a vonaton elhunyt gyógyszerész ügyében.** *Schlögl* Aurél volt gyógyszerész sárvári lakosnak, aki folyó hó 12-én éjjel Kozsvárról hazafelé utazott és utközben hirtelen elhalt, tudval völeg Nagyváradon letették a hulláját s a bonczházba szállították, hol a hirtelen talál okának felderítése céljából fel-

bonczolták. Egyik helyi lap olyan hirt hozott, hogy nevezett öngyikosságot követett el. A megejtett hullabonczolás azonban minden kétséget kizárólag kiderítette, hogy a halálnak természetes oka volt, amennyiben a szerencsétlen ember halála véremlésesedés okozta szívszélküdés következtében állott be. Így a holttestet eltemették, a továbbá vizsgálatot beszüntették.

x Olvasóink b. figyelmébe ajánljuk *Sz. Kocsis János* éremmel kitüntetett *férfi-ruha* szabót ki évtizeden át a helyi piscon és a megye területén nagy kiterjedésű pártfogásnak örvendő jó és ócsó munkája, pontos és előzékeny kiszolgálása által. Most érkezett meg a legújabb divatu angol, francia és honi szövet, a melyekből dús és válogatott raktárt tart.

x **A karácsonyi vásár** megkezdődött *Wallerstein Fülöp* Fiai nagyáruházában, (Nagyvárad, Bémer-tér) mely előnyös bevásárlási forrásra az uton hívjuk fel olvasóink szives figyelmét.

x **Cukor és kávé.** Ezen két czikk a háztartásban egyike a legszükségesebbeknek, melyeket most a legjobb alkalom beszerezni a *Mertz Nándor* czégnél, ki is mint lapunk mai számában lévő hirdetésében olvasható, kávévevőinek különös kedvezményt nyújt.

x **Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!** Ez a jelszava *Juristics Péter* pakraczi gyógyszerésznek, kinek híres *Pakraczi cseppei* csodaszerű gyógyhatása miatt a világ minden részében kitűnő hírnévre tettek szert. A *Pakraczi cseppek* csodaszerű hatását érdekesen beszéli el az öreg *Vidmarics Péter*, mint az lapunk hirdetései között található képen látható. Melégen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe *Juristics Péter* gyógyszerész hirdetését, mert a *Pakraczi cseppek* oly szer, melynek egyetlen házban sem szabad hiányoznia s válják általánossá a jelszó: *Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!* 460

IRODALOM.

Idegenben.

Mért fázik a tenger? Mért borzong a háta?
Hiszen forró napfény csurran, hull reája...
— Hej, dehogyan is fázik, dehogyan is borzong az!
Izzó nap tűzében tenmagad borzongasz!

Mért rian ugy, mért zug haragja az árnak?
Hisz sima szőnyegén hullámok se járnak...
— Csöndes az! Hallgat az! Ha bugásat hallod:
Ugy lelked vihara veri e visszhangot!

Mért reptül a madár tengerre pihegve?
Fáradt! s a zöld parton sincs pihenni kedve?...
— Hazafelé vágyik... ott várja a másik!
Miként te... miként te... a párjához vágyik!
Földes Imre.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Péntek d. u. A drótostót, operett, este Az aranyvirág operett.

Szombat d. u. New-York szépe operette, este Az aranykakas énekes bohózat.

Vasárnap d. u. Falu rossza, népszínmű este Bob herczeg operette.

Karácsony-ünnepi előadások. Ma pénteken d. u. 3 órákor fél helyárákkal szünet kerül a »Drótostót«, *Lehár* kitűnő operettje; este rendes helyárák mellett »Az aranyvirág« operett *Huszka* és *Martostól*.

Szombaton d. u. 3 órákor fél helyárákkal »New-York szépe«, *Kerker* operettje kerül színre. Este rendes helyárákkal »Az Aranykakas« kitűnő énekes vígjátékot adják.

Vasárnap d. u. 3 órákor a »Falu rossza« népszínmű, este a »Bob herczeg« operett kerül színre.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 85.

Bírlatszám 82. (páros.)

Ma, pénteken 1903. december 25-én:

Délután 3 órákor fél helyárákkal:

A drótostót.

Operette.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órákor rendes helyárákkal:

Aranyvirág.

Operette.

HELYARAK: Nagypáholy 14 korona. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Kőrszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., középső 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bírálattal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órákor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órákor, vége 10 órákor.

Holnap, szombaton, december 26-án

Délután 3 órákor fél helyárákkal:

New-York szépe.

Operette.

Este 1 $\frac{1}{2}$ órákor rendes helyárákkal:

Az aranykakas.

Bohózat.

EGYESÜLETEK.

Gyűlési meghívó.

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya folyó évi december 30. napján, azaz szerdán délelőtt 10 órákor a megyeház kistermében gyűlést tart, melyre a választmányi tagokat ezennel meghívjuk.

Tárgyak: Gróf *Tisza István* ur üdvözlése *Darányi Ignác* volt f. miniszter ur búcsu levele, *Tallán* f. miniszter ur üdvözlő leirata; földmívelésügyi miniszter az egylet könyvtára részére könyveket küld; kereskedelemügyi miniszter takarmány anyagok kedvezményes szállítását 1904. évre meghosszabbítja; f. miniszter Mező-Telegd piaci helypénz-díjszabályzatát véleményezés végett megküldi; f. miniszter a megye gazdasági termés statisztikáját kéri, f. miniszterintézkedése megyei gazdasági szaktanári állás betöltése iránt, F. miniszter lenmag beszerzése iránt leir. Biharmegye alispánja *Bedő* község állattenyésztés iránti kérését véleményezés végett átteszi, Biharmegyei közkórház fakát kér. Vásárcsarnok igazgatósága heti árjegyzékét küldi; O. M. G. E. megkeresésére Nagyvárad város piaci árának megküldése iránt; *Telegdy József* előterjesztése szövetkezeti ügyekben: Ifj *Sporzon* Pal »a kisgazda mezőgazdasági gépei« című munkáját megküldi; előterjesztés a tél folyamán tartandó házipar tanfolyamokról; E. terjesztés a magaitai kiállításról; Kiküldött bizottság javaslata tenyészállatok kimutatására nézve; E. titkár jelentése a szövetségi nagygyűlésről; Tagok fővétele; Tagok lemondása. Az egylet 1904. évi működési terveze. Nagyvárad, 1903. december 21. *Markovits Antal*, egyleti elnök.

TAVIRATOK.

Firmilan pü-pök temetése.

Belgrád, december 24. Firmilian metropolita holttestét a lakosság nagy részvételével tegnap délután szállították át a székesegyházból a pályaudvarra. A koporsót vasuti kocsira helyezték el, hogy este temetés végett Úszkúbe szállítsák.

A párisi sztrájk.

Páris, december 24. A tegnapi nap folyamán és este több sztrájkolól letartóztattak a munkaszabadság megsértése, a hatóság iránt tanúsított engedetlenség és ablakbeuzás miatt, azonban kevés kivétellel szabadlábra helyezték őket.

Az orosz-japán viszály.

Peking, december 24. Jól értesült körökben nem sok reményt fűznek az Oroszország és Japán között fenforgó viszály békés elintézéséhez. Hir szerint Japán nem akar több engedményt tenni ama pontok tekintetében, amelyek vitális érdekeit érintik. Azt hiszik, hogy újabb jegyzékváltás gyorsítaná a válságot az eselben, ha Oroszország nem tenne fontos engedményeket és Japán visszautasítaná az olyan egyezményt, mely függőben hagyja Mandsuorszag kiűritésének kérdését. Beavatott kínai hivatalnokok a legnagyobb aggodással néznek a dolgok tovább való fejlődése elé és attól félnek, hogy a háboru esetleges következménye az is lehet, hogy feloszszák Kinát, mert Kina nem tudja megóvni a kikötők neutralitását és a külföldi alattvalók életét és tulajdonát. (M. T. I.)

NYILTTÉR.

Megkezdődött a karácsonyi olcsó czipő-vásár!

A legjobb minőségű
női, férfi és gyermekeczipőket
óriási választékban és feltűnően leszállított
olcsó árakon bocsájom a n. é. vevőközön-
ség rendelkezésére

ARANYI ALBERT

czipőáruháza
NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Huzellával szemben).
Telefonszám: 512. 549.

Angol, orosz sárcezipőkülönlegességek!

Van szerencsém a t. vevőközöniséget értesíteni, hogy a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságtól árverésen 50,000 korona értékben megvev

férfi és női aranyláncokat,
férfi és női arannórákat,
karpereczeket,
brochokat
brilliant és gyémánt gyűrűket és
függőke.

mig a-készlet tart, gyári áron alul meg-
lepő olcsó áron árusítom.

Teljes tisztelettel

Kálmán Sándor,
ékszerész. Szt. László-tér, 1. sz.

Hatóságilag engedélyezett

végeladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közön-
séget, hogy *Bémer-téri főközletemet* fel-
oszlatom s ennél fogva a raktáron lévő
férfi divat-, díszmü- és játék
árakat mélyen leszállított áron
(beszerzési áron alul)

teljesen kiárusítom.

LEIPNIK MIHÁLY,

uridivat nagyáruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Telefon 362. 449

Az üzlethelyiség berendezéssel együtt
kiadó.

== Karácsonyi ==

ajándéktárgyak:

Drágakövek, ékszerek, arany órák, ezüst
evőeszközökből és dísz tárgyak, a legna-
gyobb választékban és legszolidabb
árak mellett kaphatók 483

KÁLMÁN SÁNDOR

ékszerésznél.

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Javitások és átalakítások a legfino-
mabb kivitelben.

Telefonszám: 409. Telefonszám: 409.

REGÉNY CSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. — 30

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Irta: Max Pemberton.

— Lát-e valamerre utat, Bligh Péter? —
kérdeztem megállva, mert már kifogyott a lélek-
zetem. — Lát-e valamerre utat?

— Lát az ördög, uram! . . . Pedig már
alig bírom czipelni a testemet, olyan nehéz!
— No majd könnyebb lesz, mire leérrünk
a parthoz!

— Csak már ott lennénk, uram, csak már
ott lennénk!

Hirtelen éles zörrenés s ijj hangja zugott
végig a fák között.

— Puskalövés volt ez, vagy valami kő
zuhant le a sziklákról? — kérdeztem hallga-
tózva.

— Puskalövés, kapitány, — felelte Dolly
Venn. — És most egy másik . . . Ah, a zsvá-
nyok egymást lövöldözik agyon.

Megint futásnak eredtünk, de pár perca
mulva iszonyodva hökkentünk vissza s alig volt
annyi időm, hogy vissza ránthattam Dolly
Venn, aki mindjárt mellettem szaladt.

Az út levitt bennünket a halmok aljára
csaknem egyenesen abba a szakadékba, mely
fölött a kis fahidat építették. Fejünk fölött vagy
ötven méternyire láttuk is a hidat, amint
vékony kötélként szelte át a szakadékot . . .
lábaink előtt pedig egy fekete mocsár, vagy tó
feküdt, amelynél rémesebbet életemben nem

láttam. A vize olyan volt, mint a tinta és tele volt
undok kigyókkal, hüllőkkel, amelyek nyüzsgöve
háborogtak benne s százával ezrével fölverőd-
tek a víz színére, fényes testök ragyogott a
félhomályban. A többől pedig oly undorító bűz
szállt föl, hogy majdem ájuldoztunk tőle.

Mind ennek tetejébe pedig — s ez volt a
legrosszabb — s sötétvíz tavat három oldalról
oly sűrű bozót fogta körül, hogy se jobbra se
balra nem törhettünk át rajta, és csak két
utunk volt; vagy keresztül gázolunk a vizen,
vagy pedig visszafordulunk arra, amerről
jöttünk.

— Na, — gondoltam magamban, — most
már mindennek vége.

És, még ma is érzem és hiszem, hogy
nem túloztam a veszedelmet, mely akkor fenye-
getett. Mert ez volt a helyzet: az éjszaka ko-
romsötét, eltévedtünk az erdőben, amelyet nem
ismertünk, jobbra és balra áttörhetetlen ren-
geteg, előtünk a kigyóktól hemzsegő mocsár,
háttunk mögött a Czerny banditái, akiknek az
a mesterségük, hogy a védtelen hajósápet
lemészárolják, s mi csak négyen voltunk, ök
meg több százan . . .

— Uram, segíts! — kiáltott föl Bligh
Péter visszahökkenve, — tele van kigyókkal és
pióccákkal . . .

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

Olvasóinknak és jóakaró barátaink-
nak boldog karácsonyi ünnepeket ki-
vánunk.

K. P. — *Helyben.* Az államépítészeti hi-
vatal kért engedélyt, hogy a város tulajdonát ké-
pező telken át vezethesse a gyermekmenhelybe a
melegítési célokra szolgáló gázcsöveket. A
gázgyár azt tartja, hogy szerzett joga van arra,
hogy csöveiket magáncélokra tovább is lerak-
hassa és azért nem kér ahhoz engedélyt.

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

	Budapest, decz. 24.
Buza októberre	7.36
Buza áprilisra	7.58
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. decz. 24-án.	
Magyar aranyjárdék 4%	119.—
Magyar koronajárdék	98.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horvát szlavonföldtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	209.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	164.—
Osztrák járdék papirban	100.40
Osztrák járdék papirban	100.50
Osztrák járdék aranyban	120.50
Osztrák korona sorsjegy	100.50
Osztrák államsorsjegyek	166.—
Osztrák magyar bank részvény	16.10
Magyar hitelbankrészvény	783.75
Osztrák hiteliintézet részvény	680.50
Párisi vista	19.04
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.22
Németbirodalmi márka	23.309
Londoni vista	95.45
20 márkás arany	28.14

Értéktőzsde

	Budapest, ecz. 24.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

A szerkesztésért fel 150:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hajnal Ferencz

fűszer-, csemege-, bor-, déligyümölcs- és vadas-kereskedése
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
 Széchenyi-szállodával szemben.

Ujdonság!!

A közelgő disznóölési időre ajánlom saját találmányu

Sonka-pácizomat,

mely minden háztartásban nélkülözhetetlen. E pácizom készített sonkák tulajdonságai, hogy füstölés után (egész évben) sem szárad ki s szép piros színt és kellemes zamatot kap.

1 kgr. ára 64 kr.,

mely elegendő 4 sonka bepácizolásához.

Ujdonság!!

Ujdonság!!

Mindenemü **halak, conservék, teák, rumok, teasütemények,** bel- és külföldi

gyógy- és asztali borok,

magyar és francia pezsgők és cognacok.

AUBETIN & Cie. francia pezsgő és a világhírű

Előpataki gyógyviz

főraktára Bihar, Békés és Szilágy megyék részére.

Nagy raktár **sajtók, turók, prágai sódar és hideg felvágottakból.**

Naponta friss teavaj.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszközöltetik.

Számos megrendelést kérve, maradok kiváló tisztelettel

HAJNAL FERENCZ.

Ujdonság!!
 Verscezi Must-kolbász 1 drb 85 kr.
 udv. czukr. m gnon különlegességet.
 Megay Foot-Ball bombái a legújabb csokoládés gournand csemege 1 darab 15 kr.

TELEFON 194.

TELEFON 194.

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő műhelye,

Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

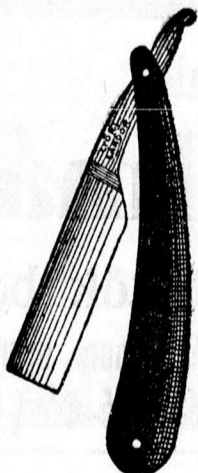
gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem.



Minden e szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemű kések tükörfőnyesre pallérozása valamint késműves munkák előállítása, a leglekiismeretesebb kidolgozás és árszámítás tekintetében a legolcsóbban állítják elő.



Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utcai házaló köszörűsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörűlteni s azt továbbítják.

295

Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

Árjegyzéket kívánatra küldök.



**Kávé árak
 leszállítása!**

**Legolcsóbb
 fűszer**

bevá sárlási forrás,

a

MERTZ-féle

fűszer, csemege és borkereskedésében.

Körös-utca. Telefon: 448.

MAI NAPTÓL KEZDVE:

ajándék! CZUKOR! ajándék!

Egy kiló finom Cuba kávé	1 frt 56 kr.
☛ Egy kiló czukor hozzá ajándékul.	
Félkilogramm finom Cuba kávé	— — 78 kr.
☛ Fél kiló czukor hozzá ajándékul.	
Negyed kiló finom Cuba kávé	— frt 39 kr
☛ Negyed kiló czukor hozzá ajándékul.	
Egy kilogramm finom Ceylon Cuba kávé	1 frt 92 kr.
☛ Egy kiló czukor hozzá ajándékul.	
Fél kilogramm finom Ceylon Cuba kávé	— frt 96 kr.
☛ Fél kilogramm czukor hozzá ajándékul.	
Negyed kiló finom Ceylon Cuba kávé	— frt 48 kr.
☛ Negyed kiló czukor hozzá ajándékul.	
Egy kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé	2 frt 32 kr.
☛ Egy kiló czukor hozzá ajándékul.	
Fél kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé	1 frt 16 kr.
☛ Fél kiló czukor hozzá ajándékul.	
Negyed kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé	— frt 58 kr.
☛ Negyed kiló czukor hozzá ajándékul.	

Valódi **FRANCK**-kávé, eredeti ladikákban:

1/6 kiló 10 kr. 1/4 kiló 12 kr. 1/2 kiló 22 kr.

TEA, legfinomabb **császár-keverék**, negyed kiló: 2 frt 50 kr.

☛ Hozzá egy kiló czukor ajándékul.

Egyben ajánlom legjobbnak elismert fűszer, csemege, liszt és főzelék nagyraktáramat, olcsó árakon!

Nagy raktár kitűnő **asztali, csemege és pezsgő-borokból. Cognac, rum, likőr, seprő és szilva-pálinkák.**

DRÉHER-féle sör raktár!

Csemege-szószó, faj-alma, tiroli maróni s mindennemű Déli-gyümölcs

Denaturált szesz eladás. Amerikai petroleum.

Egy liter salon petroleum I. **18 kr.**
 Egy liter császár olaj, legfinomabb **20 kr**

Elvem most is a régi pontos mérleg és szolid kiszolgálás mellett a legjobbat a legolcsóbban jó hírnevem érdekében mindenkor kiszolgáltani. **Kérem ezen alkalmat felhasználni.** — További szives párforásukat kérve, tisztelettel

MERTZ NÁNDOR UTÓDA.
 Nagyvárad, Körös-utca. Telefon 448.

Ingyen!

1 klgamm kávéhoz 1 kiló czukor.

Ingyen!

1 klgamm kávéhoz 1 kiló czukor.

A jelzett kávék üzletben és kirakatban megtekinthetők.

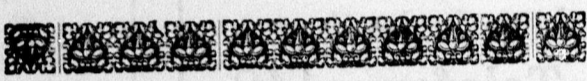
1 liter petroleum 18 kr.

1 kiló kávéhoz, 1 kiló czukor ajándékul!

A jelzett kávé üzletben és kirakatban megtekinthetők.

500 forintot fizetek annak, a ki **Bartilla** fogvizének használata mellett, üvege 35 kr. valaha ismét fogfájást kap vagy a szája büzlök. (Csomagolásért kb. 10 kr.) **Bartilla A. örökössei** (E. Winkler) Wien, 19. 1 Sommergasse 1. Kapható **Nagyváradon** **Vadász Albert** drogáriájában Fő-utca. **Nyíry György, Molnár Lajos** urak gyógyszer-árában. **Berettyó-Ujjaluban: Trajanovits Antal** gyógyszer-tárában. Kérjünk határozottan mindenütt **Bartilla-féle** fogvizet. (Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható **bérmintve** küldök 7 üveget 2 forint 60 kr-ért. 453

A közelgő karácsony és újév alkalmára névjegyek
szép kivitelben, jutányos árban készíttetnek
a Szent László nyomdában,
Szilágyi Dezső-utca 3. sz.



„Globus”
Élet- és járadék-biztosító társaság
a
„Bécsi Bankegyesület”
és a Müncheni
„Bajor Jelzalog- és Pénzváltó Bank”
által alapított.
A társaság vagyona **1901. év végével 4.053.987,55 korona.** Ezen vagyon készpénzben, értékpapirokban, részben a társaság bécsi palotájában és egyéb saját házakban van elhelyezve.
Az intézet élet- és gyermekbiztosítási feltételei a legmesszebb menő kedvezményeket nyújtják a biztosító feleknek.
Mindennemű felvilágosítással készségesen szoleál a „Globus” élet- és járadék-biztosító társaság vezérképviselősege **Nagyváradon, Uri-utca 43.** fenti vezérképviselőség hajlandó oly egyénekkal (kedvező feltételek mellett) összeköttetésbe lépni, kik biztosítási üzletek közvetítésére alkalmasak. 545.

Ifj. Stern Sándor

elektrotechnikai vállalata
Budapest, (V, Lipót körút 20.) Nagyvárad, („Royal” mellett)

**Elvállal jóállás mellett:
lámpa-átalakításokat,**

villamos-

világítási-,
erőátviteli-,
ívlámpa-,
szellőző-,
motor-,

csengő-,
telefon-,
vill. óra-,
vill. jelző-,
villamhárító-

550

berendezéseket

legsolidabb, legolcsóbb kivitelben.

A villamos világítást természetben mutatom be üzletemben.

Költségvetés
díjtalanul.

Mindennemű csillárok és
lámpák, ampolnák raktára

Budapesti és nagyvárad
i-a referenciák.

Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!



Jurisics Miklós felszabadított a török járom alól és Jurisics Péter gyógyszerész Pakráczon megszabadít a betegségtől kitünően ható szerei által.
A Jurisics-féle Pakrácz cseppek oly csodaszertü balsam, melynek egy házban sem volna szabad hiányozni, mert a **Jurisics-féle Pakrácz cseppek** oly előnnyel bírnak, hogy minden baj ellen használhatók és mindig csodaszertü hatással van. A **Jurisics-féle Pakrácz cseppek** legbiztosabban gyógyítják a **gyomorbajt és székrekedést, gyomorgöröcsöt, rendellen székürülést, étvágytalanságot, aranyeres bántalmakat** és ezzel kapcsolatos **fejfájást, gyomorégést, felbűffögést, sápkórt, szédülést** és mindenfajta **gyomorkatarást**, de a legfényesebb sikerrel alkalmaztatik külsőleg is, nevezetesen **dagadókat, égési sebek, szagattás és köszvényes bántalmaknál**, mert a hol semmi más rövid használat után nem használt ott a **Jurisics-féle Pakrácz cseppek**

csak enyhítést, de gyógyulást hozott. Ezt számtalan hála nyilatkozat minden országból bizonyítja.

A **Jurisics-féle Pakrácz cseppek** megrendelhetők közvetlenül **JURISICS PÉTER** gyógyszerésztől **PAKRÁCZON 426. sz.**

Árak használati utasítással, láda és postaköltséggel.
12 üveg kor. 5.— 36 üveg kor. 12.40 Minden 12 üveg után egy
24 „ „ 8.60 48 „ „ 16.— üveg **PAKRÁCZI CSEPPEK**
ráadásul ingyen.

Köhögés, tüdőfájás, torokbaj, rekedtség, nehéz lélegzés, oldalmnyilalás, influenza és hurut ellen felülmulhatlan szer

a Jurisics-féle Szlavonai növénynedv.

Ára: 2 üveg 3 kor. 40 fill., 4 üveg 5 kor. 80 fill., 6 üveg 8 kor. 20 fill.
Hideglelés és láz ellen kitünő **«Febri Fugo»** mely rendki-
vül gyorsan és biztosan hat. — Ára: 2 üveg kor. 4.20, 4 üveg kor. 7.—
6 üveg kor. 10.

Szlavonai növénynedvből és «Febri Fugo»-ból két üvegnél kevesebbet nem lehet rendelni. Ezek rendelésénél is egy üveg **Pakrácz csepp** ingyen kapunk.

Jelszavam: **Egészséget a betegnek, erőt a gyengének**

Főraktár Budapesten:

Török József gyógytárában **Király-utca 12.**



Vidmarics Péter magyarázza a **Pakrácz cseppek** csodaszertü hatását.

Finom, szolid és izléses áruk

a karácsony alkalmából

rendkívül mérsékelt árban szerezhethők be

Mezey Sándor, uri-, női-divat, fehérnemű- és finom gyermek-ruha üzletében. **Nagyvárad, Szent László-tér, a „Sas”-szálloda épület.**

Uraknak:

nyakkendő ujdonságok, fehérneműek, angol kalapok, harisnyák, keztyük stb.

Vidéki rendelések pontos eszközlése.

Hölgyek részére:

bluz, jupon, pongyolák, pipereczikkek.

Ugyszintén gyermekruházati cikkek nagy raktára.

Ösmert személyiségeknek választék küldetik.

Az intézet fennállása óta kifizetett lejárt üzletrészekért több mint két millió kor., nyeremény-osztalékért 156.586 kor.

Belépési felhívás.

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“

9-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“ 1904. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1906. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jesszethet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, a menynben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereményosztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/3 részét 6%-os kamattal mellett minden előleges bejelentés nélkül felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1904. január 4-től kezdődő 9-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) *mielőbb* jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1903 november hó.

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága. 495.

A 9-ik évtársulat befizetési napjai:
hétfő délután 3—5 ig.
csütörtök délután 3—5 ig

A szövetkezetnek ez idő szerint 2000 tagja van, több mint 35.000 üzletrészeszel.

Az üzletrészek befizetett értéke ez idő szerint a fél millió koronát felülmúlják.

csékei 38. sz. tjkvben A I. 122., 290., 384., 462., 475. hrsz. a. foglalt szántó és kaszáló földbirtokból B 1., 10. rsz. alatt Kozmán Vaszalit megillető jutalékra 752 kor. 50 fillérbn; a drág-csékei 150. sz. tjkvben A + 26. hrsz. a. foglalt ház és beltelekre, minthogy a kikiáltási ár 1000 koronát meg nem halad a társ tulajdonos jutalékával együtt 421 koronában; az A + 436. hrsz. a. foglalt szántóföldre, minthogy a kikiáltási ár 400 koronát meg nem halad a társ tulajdonos jutalékával együtt az árverést 183 kor.-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1904. évi január hó 11 ik napján délelőtt 9 órakor Drág Cséke községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 75 kor. 25 fillért, 41 kor. 10 fillért és 18 kor. 30 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Belényes, 1903. évi október hó 26. napján.

A belényesi kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság.

Karakas,
kir. aljárásbíró.

558

8876—1903 T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác végrehajtatónak *Popa Gavrilla* végrehajtást szenvedő elleni 14 kor. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a n-várad kir. törvényszék (a belényesi kir. járásbíróóság) területén lévő Sebes községben fekvő a sebesi 168. sz. tjkvben A I. 92., 313., 398. hrsz. a. foglalt ház, beltelek, szántó, legelő és erdő járandóságból álló jószágtestre az árverést 764 kor.-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1904. évi január hó 11-ik napján d. e. 9. órakor Sebes községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 76 kor. 40 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt B-lényes, 1903. év okt. hó 26. napján.

A belényesi kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság.

Karakas,
kir. albiró.

559.

A gáz árának leszállítása.

A Nagyvárad város közönsége és közöttünk a közvilágítás tárgyában fennállott légszeszvilágítási szerződés meghosszabbítása iránt 1902. évben tett ajánlatunkban megígértük, hogy ajánlatunk elfogadása esetében a gáz árát a magánosok részére is leszállítani fogjuk.

A város törvényhatósági bizottsága ajánlatunkat nem fogadta el s a közvilágítás ügyében másként intézkedett ugyan, — mi mindazonáltal a magánfogyasztóknak tett ígérletünket beváltjuk a következőkben:

A jövő 1904. év január 1-től a világító gáz köbméterének eddig 35 filléres alapárát 32 fillérré szállítjuk le.

Ezen alapárból a nagyobb fogyasztó ugyanez házban történő fogyasztás után a következő engedményt, illetve visszatérítési nyerendit a naptári év végével:

Aki több mint 1.000 köbméter gázért fizetett egy éven át 32 filléres alapárt, köbméterenként 1 fillért	
> > > 5.000 > > > > > > > > > >	2 >
> > > 10.000 > > > > > > > > > >	3 >
> > > 15.000 > > > > > > > > > >	4 >

Sőt, hogy kisebb fogyasztók is némi kedvezményben részesüljenek, mindazoknak, kik fenti mennyiséget el nem érik, azonban világításra gázóralágonként legalább száz köbméter gázért fizettek — az ugyanazon évben fizetett gáz-óradíjat visszatérítjük.

Fűtés, főzés, és motorgáz — külön gázmérő órával mérve és amennyiben a lehetőséghez képest a helyiség világítása szintén gázzal történik — 1904. január 1-től 24 fillér alapár mellett fog kiszolgáltatni.

Ezen alapárból a nagyobb fogyasztó a következő árengedményt, illetve visszatérítést nyerendit a naptári év végével:

Aki több mint 1000 köbméter gázért fizetett egy éven át 24 filléres alapárt, köbméterenként 1 fillért	
> > > 2000 > > > > > > > > > >	2 >
> > > 4000 > > > > > > > > > >	3 >
> > > 5000 > > > > > > > > > >	4 >

Felszerelési munkák a legolcsóbban, előnyös fizetési feltételek mellett, de hasznosbérben is, sőt bizonyos körülmények között részben ingyen is teljesíttetnek. Különösen ajánljuk a gázkandalókat és főzőket.

Megjegyezzük, hogy amint a gázfogyasztás növekedésével a gáz előállításának költsége kisebb lesz, nem fogunk késni további árieszállítással előzékenységünket bebizonyítani.

Nagyvárad, 1903. december hó 24-én.

560.

A nagyvárad légszeszgyár igazgatósága.

8878—1903. T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbíróóság, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác végrehajtatónak *Kozmán János* végrehajtást szenvedő elleni 8 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék (a m.-csékei kir. járásbíróóság) területén lévő Drág Cséke községben fekvő a drág-

Ujévi ajándéktárgyakat gyári áron alul árusítjuk,

nemkülönbben mindennemű téli alsó trikókat, sárzipőket és harisnyákat. Béli legyezők

m i n d e n á r b a n .

557

Friss és Társa korona és fillér bazárja Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca.



SZŐLŐLUGAST

Ültessünk minden ház mellé
kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megerem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leg-háladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

482

C z i m :

**Ermelléki első szőlőültványtelep
Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.**

Országgh Sándor

orgonagyára

R.-Palota. (Budapest mellett).

Alapított 1861-ben.

Ajánlja a mai kor igényeinek mindenben
megfelelő

uj orgonáit.

Elvállal *javításokat* a legjutányosabb
árak mellett.

Kisebb orgonákraktáron!

Eladó ingatlanok és malom haszonbérlet.

1. A nagyvárad i. sz. Főtisztelendő Káptalan tulajdonát képező, Szalacs községben fekvő jelenlegi patika épület a volt pálinkafőző ház a mellék épületekkel és az ezekhez tartozó telkek, továbbá a Mikepércs községben levő tiszt lak, a mellék épületekkel és telkekkel együtt elfognak adatni.

Venni szándékozók 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat 1904. január

15-ig Nagy-Váradra a l. sz. káptalani uradalom központi irodájába adják be.

Az eladási feltételek, melyek az ajánlattevők által aláírandók, — az uradalom központi irodájában, a vasadi és mikepércsi urad. tiszteknél megtekinthetők.

2. Mikepércs községben levő, urad. gőzmalom, lakház, kert és udvarral 1904. január 1-től 10 évre haszonbérbe kiadó. A haszonbéri feltételek az urad. központi irodájában vagy a mikepércsi urad. tiszteknél megtekinthetők és ajánlattevők által aláírandók.

Nagy-Várad 1903. decz. 6.

583.

Papp Imre,
főtiszt.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy hazai

gácsi pokrócz-gyártmányaink

egyedüli eladásával Biharvármegye számára

Spitzer Testvérek

nagyvárad kereskedő cég van megbízva.

Midőn a t. gazdaközönség figyelmét e páratlan jó tartósságu hazai pokróczra felhívjuk, figyelmeztetni bátorkodunk, hogy

a valódi gácsi-pokrócz

másnál, minf nevezett cégnél Biharvármegyében nem kapható és kérjük rendeléseivel közvetlen a Spitzer-céghez fordulni, ha megbízható, jó tartósságu pokróczokat akar beszerezni.

Az árak ugyanoly olcsók, mint budapesti főraktárunkban.
Gács, 1903 november hó.

Tisztelettel:

493.

Gácsi gyapjuszövet és posztógyár.

Lópokróczok rendkívül nagy választékban 1 forintiól kezdve.

Mindenki érdeke

— karácsonyi és ujévi —

==== bevásárlásait ====

Wallerstein Fülöp Fiai cégnél Nagyvárad, Bémer-tér

eszközölni, hol

leltározás előtt minden elfogadható árban

— kézmű és női divatáru czikkek —

árusittatnak ki.